

Ylivelkaantuneiden auttaminen kansantalouden, työllisyyden ja perusturvan kannalta

Pekka Tiainen

VTT, neuvotteleva virkamies

TEM

Seminaari: Mitä tehdä ylivelkaantuneiden auttamiseksi?

15.2.2017 klo 14.15–17.00

Kuparisali, Töölönkatu 4

JÄRJESTÄJÄT: Eduskunnan köyhyysryhmä, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry, EAPN-Fin – Suomen köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto, Kuka kuuntelee köyhää -verkosto

Sisältö

- 1. Keskeinen kysymys: ylivelkaantuminen vai ylivelkominen ja miten perintä- ja ulosottojärjestelmää olisi reformoitava, uudistettava ja korjattava**
- 2. Taustaa ja tapahtumia**
- 3. Velan määrät, tilastokuvausta ja syiden analyysiä**
- 4. Perusoikeudet velkomisasian kannalta**
- 5. Tavoitteet ja ratkaisut**
- 6. Johtopäätöksiä: Uuden alun periaate peruslähtökohdaksi perintään ja ulosottoon**
- 7. Tilastotietoa**

1. Keskeinen kysymys: ylivelkaantuminen vai ylivelkominen ja miten perintä- ja ulosottojärjestelmää olisi reformoitava, uudistettava ja korjattava

Suomen ulosottojärjestelmän järjestelmäkriisi osana globaalia finanssikriisiä: ulosotossa 4 miljardia ja kohdistuen vuoden mittaan 540 000 henkilöön ja luottohäiriömerkinnät on koko ajan 425 000 henkilöllä (370 000 luonnollista henkilöä, muut oikeushenkilöitä kuten yrityksiä). Oikeuslaitos ylikuormittuu kun joutuu vuosittain tekemään yli 500 000 oikeuden päätöstä ja 2/3 osaa on velka-asioita. Massatyöttömyyden rinnalle on noussut massaulosotto-ongelma.

Kansantaloustieteen päivien esitelmässä 9.2.2017 asetin kysymyksen seuraavasti:

”Voidaanko perustellusti väittää, että 1990-luvun pankkikriisin pitkä varjo on muuttanut Suomen oikeuslaitoksen pankkitukijärjestelmäksi, joka ei kestänyt finanssikriisistä johtuvaa shokkia? Voidaanko perustellusti väittää, että tämä historian painolasti synnytti hallitsemattomaan ulosotto- ja perintäjärjestelmän kriisin jonka purkaminen edellyttää oikeus- ja ulosottojärjestelmäreformia? Millaista?”

Miten ulosottojärjestelmästä johtuvat ongelmat voidaan purkaa ja oikeusreformin tarve? Oikeustaloustieteellinen näkökulma ja uusi lähestymistapa asiaan.

-Alateema: Kuinka paljon ulosoton suojaosuuden nostamisella voidaan edistää työllisyyttä – rahoittavatko hyödyt kustannukset?”

Palkansaajien tutkimuslaitoksen tutkija Ohto Kanninen piti suojaosuusasiasta esitelmän (muu tekijät Terhi Maczulskij ja Hannu Karhunen) kommentaattorina Jouko Verho ja asiaa on käsitellyt Leena Kerkelä eduskunnan laskentayksiköstä ja nyt myös VM:ssä lasketaan näitä asioita.

- Tässä esityksessä jatkan aiempia tarkasteluita. Yritän samalla painottaa ratkaisuja. Että se onnistuisi, jäsentää asiaa seuraaviin:**
- Ylivelkaantumisen ongelmien lievittäminen ja uuden alun aikaansaaminen. Tässä on kyse ulosoton maksimointiin tähtäävän likvidaation sijaan rehabilitaatiosta, ylivelkaantuneiden asioiden uudelleen kuntoon saamisesta. Tämä on jatkoa maksukyvyttömyysoikeuden (insolvenssioikeuden) linjauksille joita mm. prof. Risto Koulu painottaa ja jota edustaa velkaneuvonta ja velkasaneeraus.**
 - Toiseksi painopisteen siirtäminen voimakkaasti ennaltaehkäisyyn ettei synny ylivelkaantumista edellyttää pureutumista velkaantumisen syihin ja korjauksia jolloin koko ongelmaa saadaan pienennettyä olennaisesti.**
 - Kolmas vähintään yhtä tärkeä kärkikysymys on virheellisen velkomisen eliminointi ja tarpeen mukaan sanktiointi ja toimivien menetelmien aikaansaaminen joilla tuomioiden purkaminen ja poistaminen saadaan aikaan kun ilmenee virheellisyyksiä.**

2. Taustaa ja tapahtumia

Insolvenssioikeuden ja ulosottokaaren historia

1993 insolvenssioikeus, maksukyvyttömyysoikeus, erkani prosessioikeudesta

2008 ulosottolain korvaaminen ulosottokaarella. Uudistus kolmessa vaiheessa. Vanhentuminen 15 vuotta tai 20 vuotta plus oikeuskäsittelyn kesto.

2008 jälkeen. Ulosottokaaren muutoksia.

2016 muutosesityksiä koskien pakkorealisointien helpottamista ja takavarikkojen helpottamista.

- Suomessa on menty ulosotossa kiristävään suuntaan. Tapahtumia vuoden ja osin pidempänä aikana:
 - Pakkorealisointi mahdollinen kolmannen kerran 1.6.2016 alkaen muutetun ulosottokaaren 5 luvun 35 §:n mukaan. Aiemmin oli peruttava ulosotto toisen myyntikerran jälkeen, joskin ulosottomiehen tiedetään rikkoneen tätä pykälää.
 - Nettihuutokauppamyynnistä poistettiin ehto että ulosottomies saa myydä omaisuuden vapaasti ilman velallisen ja velkojan kummankin suotumusta ellei myyntihinta alita selvästi käypää hintaa eli käyvän hinnan selvästi alittava hinta sallittiin 1.6.2016 lukien
 - Vanhenemisen katkaisu ei edellytä ulosottomiehen tiedottaessa tiedoksisaantia 1.6.2016 alkaen. Ulosottokaaren uuden 3 luvun 39 §:n mukaan jollei muuta näydetä, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä tai seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun asiakirja on annettu postin kuljetettavaksi tai jätetty postilähetyksille varattuun paikkaan.
 - Ulosotossa palkan ulosmittauksessa velalliselle jätettävän suojaosuuden määrään tulee pienennys vuoden 2017 alusta. Tämä 0,86 prosentin tarkistus perustuu lakiin kansaneläkkeen ja eräiden muiden etuuksien vuoden 2017 indeksitarkistuksista, joka tulee voimaan 1.1.2017. Ulosotossa olevalle velalliselle jää näin suojaosuutena 22,41 euroa päivää kohti (pienennys 0,19 euroa). Lisäksi velalliselle on jätettävä 8,04 euroa päivässä kutakin hänen elatuksensa varassa olevaa perheenjäsentä kohden (pienennys 0,07 euroa). Yksinäisen velallisen suojaosuus on siten 672,30 euroa kuukaudessa (pienennys 5,70 euroa).
 - Ulosottomiesten palkan korotukset 2.1.2016 lukien. Tehtäväkohtaiset palkat noin 4 700 – 7 000 euroa ja kaikkien henkilökohtaisten lisien (38 %) ja kokemuslisien (15 % kanssa 7 400 – 11 000 euroa/kk). Keskimäärin 30 % palkasta ulosoton perusteella. Vastaavasti voutipalkoissa pakkorealisoointien ja tilitysten perusteella lienee vastaava 30 % palkoista. Likvidaation perustuva palkkaus on johtanut velkojia suosivaan puolueellisuuteen ja siihen että laissa olevia oikeusturvaa merkitseviä kohtia ei käytännön ulosotossa sovelleta tarpeellisessa määrin. Hylkäämällä vapaakuukausia ja ulosottoa paisuttavilla toimilla ulosottomies ja vouti päättävät omasta palkkauksestaan. Oikeustieteen professori Tuula Linna erosi oikeusministeriön rakenneuudistustyöryhmästä marraskuussa 2016 perusteluna, että valtakunnanvoudin virasto pyrkii ohjailemaan toimintaa.
 - Kokemukset ulosottovirastojen toiminnasta viittaavat siihen, että lain suomaa harkintavaltaa on siirretty käyttämään tiukimman mukaan ja tässä on eroa vuoden 2008 ulosottokaarta edeltään aikaan jolloin enemmän otettiin huomioon ulosotossa olevan tilanne. Asiaa pitäisi tutkia. Valtakunnanvoudin viraston lakiesitykset ovat usein olleet tiukennetun käytännön tai siitä vielä tiukentavien menettelyiden tuomista lakiin.
 - Vuoden 2016 veronpalautuksista tehtiin ulosottovirastoissa yhteensä noin 152 000 ulosmittausta. Niiden kertymä on lähes 56 miljoonaa euroa. Summa kasvoi edellisestä vuodesta. Ulosottomies ei maksa veronpalautuksilla jäännösveroja eikä laske ulosottoa jäännösverojen jälkeen vaikka ulosotto pitäisi laskea verojen jälkeen.
 - Vuonna 2010 perustettiin valtakunnanvoudin viraston työryhmän esityksestä nykyisellään kuuden voutipiirin erikoisperintäorganisaatio, joka ei ole ulosottokaareissa eikä perustu lakiin. Sen tehtäväksi määritellään keskittyminen harmaantalouden torjuntaan ja talousrikollisuuteen mutta suuremmat siviiliasiat siirretään sinne ja niissä käytetään erilaisia pakkomenettelyitä. Huomattava osa niistä asioista joista on tiedossa valituksia, kohdistuvat erikoisperinnän toimiin. Valvontaa ei käytännössä ole.
 - Oikeuskäsittelyssä Korkeimpaan oikeuteen tehtävään valitukseen tuli vuonna 2013 asianajajapakko ja vuonna 2016 hovioikeusvalitukseen tuli valituslupamenettely. Vuoden 2016 alusta oikeuden käsittelymaksuja korotettiin siten, että ne ovat hallinto- ja hovioikeuksissa 250 euroa ja Korkeimmassa oikeudessa ja Korkeimmassa hallinto-oikeudessa 500 euroa, ja on muita korotuksia. Ulosottomaksuja on vuosien mittaan nostettu.
 - Luottohäiriömerkintöjä tekevä Suomen Asiakastieto Oy oli aiemmin Bahrain-omisteinen mutta on vuoden 2015 Suomen pörssissä. Perintäyhtiöpuolella Intrum Justitia liitettiin Lindorfiin vuonna 2016 ja Aktiv Hansan ja C & A -yhtiöiden (jotka saivat Arsenalin 12 miljardin markan saatavat vuonna 2000 600 milj. markalla) perillisten Suomen toiminnot on yhdistetty PRA Suomi Oy:öön 2014.

Oikeusjärjestelmän muutokset viime vuosina

- **Suunta velkomisen tehostaminen ja oikeuksien rajaaminen**
- **Kapea vaikutustarkastelu, jossa tulostavoitteena on ulosottosumman maksimointi, taloudellis-yhteiskunnallisen vaikuttavuuden sijasta**

Yrityksiä kääntää suuntaa:

Kesän 2013 pikavippiuudistus toi korkokaton alle 2 000 euron luotoille. Tämän seurauksena pienimmät pikavippifirmat hävisivät markkinoilta, mutta 2 000 euron joustoluotot ja vertaislainat tulivat tilalle. Tämän korjaamisasia.

Oikeusministeriö asetti työryhmä valmistelemaan lainmuutoksia ulosottoon liittyvien työllistymisen kannustinloukkujen purkamiseksi perustuen hallituksen budjettiriihikirjaukseen 1.9.2016:

”Puretaan ulosoton kannustinloukkuja työllistymisen edistämiseksi”.

”LIITE 2

Hyväksytty hallituksen neuvottelussa 1.9.2016

Hallituksen päätös työllisyyttä lisäävistä toimista

Ulosottoon liittyviä työllistymisen kannustinloukkuja puretaan

Ulosottoon liittyviä työllistymisen kannustinloukkuja puretaan. Myönnetään helpotuksia ulosottoon työllistymisen kannustamiseksi ja pienituloisten ylivelkaantuneiden henkilöiden aseman helpottamiseksi. Valmistelussa arvioidaan erityisesti ulosoton suojaosuuden korottamisen mahdollisuudet ja vaikutukset”.

Työryhmän toimeksiannossa: ” Työryhmä selvittää eri vaihtoehtoja ulosottoon liittyvien työllistymisen kannustinloukkujen purkamiseksi ja ehdottaa siihen parhaiten soveltuvaa ratkaisua. Työryhmä arvioi yhtenä vaihtoehtona ulosoton suojaosuuden korottamisen mahdollisuuksia ja vaikutuksia. Työryhmä arvioi myös muita vaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia sekä selvittää ratkaisukeinoja, jotka kohdistuvat pitkään työttöminä olleisiin velallisiin.” Työryhmän toimikausi on 17.1.2017 – 30.6.2017

Vielä ei tiedetä mitä esityksiä tulee mutta on tärkeä ajankohta tehdä esityksiä. Työryhmän sanamuoto ”työryhmä arvioi yhtenä vaihtoehtona ulosoton suojaosuuden korottamisen mahdollisuuksia ja vaikutuksia” on eri kuin budjettiriihen

Taustaa teeman käsittelyssä

Tiainen, Pekka (2000-2006), Kirjoituksia aiheesta eri vuosilta. Julkaisemattomia kirjoituksia.

Tiainen, Pekka (2006), Työmarkkinoiden, hyödykemarkkinoiden ja rahoitusmarkkinoidentyöllisyys- ja hyvinvointivaikutuksista. Työpoliittinen Aikakauskirja 3/2006

Tiainen, Pekka (Joulukuu 2007), Luotto-optioiden käyttö asuntoluottokriisin taustalla. Talouselämä 7.12.2007.

Tiainen, Pekka Jyväskylän johdannaisesitelmät 2007-2008

_____ (13.6.2007), Piilekö johdannaismarkkinoiden paisumisessa maailmanlaajuisesti riski vakaalle kasvulle ja työllisyydelle. Taloustutkijoiden XXIV kesäseminaari 2007 Jyväskylä 13.-14.6.2007. Perustuu saman nimiseen laajempaan julkaisemattomaan esitykseen. Valmistettu kansantaloustieteen päiviä varten helmikuussa 2007, mutta siirtyi osallistumisesteen takia.

_____ (13.2.2008), Pilaavatko sijoituspalveluyritysten ahneus ja taitamattomuus johdannaistoiminnan mahdollisuudet uudistaa vanhaa rahamarkkinamaailmaa? Kansantaloustieteen päivät 2008. Jyväskylä 13.2.2008. Perustuu saman nimiseen julkaisemattomaan esitykseen.

_____ (12.6.2008), Finanssialan kriisin riskit Suomen kannalta erityisteemana: optio-oikeuden turvaaminen asettajaa ylikuormittamatta
Taloustieteen kesäpäivät Jyväskylä 11.-12.6.2008.

Tiainen, Pekka (11.11.2008), Rahoitusmarkkinakriisin taustalla on uusi talousrikollisuuden muoto. Helsingin Sanomat, artikkeli.

Tiainen, Pekka, VTT (5.-6.2.2009), Optiotoiminnan välitysjärjestelmän epäkohtien poistaminen Suomessa ja terveen optiotoiminnan elvyttämisen mahdollisuudet. Kansantaloustieteen päivät 2009

Tiainen, Pekka (4.-5.2.2010), *2000-luvun finanssikriisin osittainen kotoperäisyys: Conventumin konkurssitila esimerkkitapauksena*. Kansantaloustieteen päivät 2010. 4.-5.2.2010 Tampere

Kirjallisuutta

Lainsäädäntöä koskevaa kirjallisuutta kuten

- Maksukyvyttömyys eli insolvenssikirjallisuus**
- Ulosottokirjallisuus**

Tutkimuskirjallisuutta, mm.

*** Kari Markus (2016), Suomen**

Rahoitusmarkkinoiden murros 1980-luvulla.

Oikeushistoriallinen tutkimus. Väitöskirja

Helsingin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa.

•Kekkonen, Jukka (2016), Kun aseet puhuvat.

Poliittinen väkivalta Espanjan ja Suomen sisällissodissa. Art House. Helsinki.

•Seppänen Esko (2016), Mistä Suomi vaikenee? Into kustannus Helsinki

Nämä ovat esimerkkejä eri näkökulmista ja lähestymistavoista.

Taustaa

**Tiainen, Pekka (Versio 7.1.2015),
Sääntelemättömän luottoyhteiskunnan kriisi
ja oikeusjärjestelmän reformitarve.
Julkaisematon teksti.**

**Tiainen, Pekka 3.2.2015, Virheellinen
velkominen ja oikeusjärjestelmän
reformitarve. Seminaari ja
keskustelutilaisuus – onko oikeusreformi
ainoa vaihtoehto? Helsingin yliopisto,
Porthania. Muut esitelmän pitäjät professori,
OTT Jukka Kekkonen, professori, OTT Matti
Rudanko ja VTT Anders Kjellman.**

Taustaa

Tiainen, Pekka (3.2.2015), Virheellinen velkomien ja oikeusjärjestelmän reformitarve. Porthania Helsingin yliopisto

Tiainen, Pekka (12.5.2016), Ylivelkaantuneiden auttaminen kansantalouden, työllisyyden ja perusturvan kannalta. Kansanedustajille Eduskunnan Köyhyysryhmän infotilaisuus Mitä tehdä ylivelkaantuneiden auttamiseksi.

Pikkuparlamentin Saarni-kabinetissa torstaina 12.5. klo 8:30–10

Tiainen, Pekka (27.4.2016), esitys vastaavasta aiheesta. Tilaisuus: Velallisten tukiryhmä. Helsingissä.

Tiainen, Pekka (2.6.2016), Hybridivelkominen: Liikakorot, palkkiot ja väärät velkomistuomiot ja -menettelyt perinnän ja ulosoton systeemivirheenä. Haitat kansantalouden, työllisyyden esteiden ja perusturvan kannalta, keinoja ratkaisuksi (työstetään edelleen). Taloustutkijoiden XXXIII Kesäseminaari Jyväskylässä 1.-2.6.2016 Jyväskylän yliopisto, Kauppakorkeakoulu

Tiainen, Pekka 9.2.2017 (TEM and University of Helsinki). Suomen ulosoton ja perinnän sekä oikeuslaitoksen järjestelmäkriisi osana globaalia finanssikriisiä. Oikeustaloustieteellinen näkökulma. A system crises in forced distraint and forced collection of cash requirements and judiciary in Finland as a part of global financial crisis. Law and Economics Scientific Perspective. Discussant: Oikarinen Elias (University of Turku). XXXIX Kansantaloustieteen päivät Jyväskylässä 9.-10.6.2017 Jyväskylän yliopisto, Kauppakorkeakoulu

Kanninen, Ohto (Labour institute for economic research), Maczulskij, Terhi, Karhunen Hannu, 10.2.2017, Do workers bunch at kink points in the debt enforcement payment policy rule? XXXIX Discussant Verho Jouko (VATT), Kansantaloustieteen päivät Jyväskylässä 9.-10.6.2017 Jyväskylän yliopisto, Kauppakorkeakoulu

Discussant: **Jouko Verho (VATT)**

Taustaa 1990-luvun pankkikriisi

Taustaa ja 2000-luvun finanssikriisi

Finanssikriisin mahdollisuus on voitu ennakoida usean vuoden ajan. Esimerkiksi sopii oheinen lainaus (Tiainen, Pekka 2.6.2006):

”Viime vuosien mittaan johdannaistoiminta on kasvanut maailmanmitassa räjähdysmäisesti. Se on alun perin kehittynyt antamaan suojaa, koska se voi tasata vaihteluita. Suojausten suojausten suojausten ketjut ovat kuitenkin alkaneet muistuttaa korttitaloa, joka voi hajota käsiin koska hyvänsä. Pelätäänkin, että tästä on tullut uusi rahamarkkinoiden kriisin lähde, joka voi pahimmoillaan johtaa pahoihin talouden häiriöihin ja talouden taantumaa tai lamaan.”

Background in the 2000s financial crisis

The possibility of the financial crisis has been anticipated for several years. For example, fits out the following quotation (Tiainen Pekka 2.6.2006):

"Over the past years the derivative business has grown exponentially on a global scale. It was originally developed to provide protection, as it can equalize variations. However, the hedges hedges hedges chains have begun to remind the house of cards that can disintegrate and collapse anytime. A concern is that this has become a new source of financial market crisis, which may in the worst scenario cause severe economic shocks and the economic downturn or a recession."

Ongelman kehittyminen oli nähtävissä jo ennen Yhdysvaltain subprime –kriisin alkamista puhjeta alkuvuodesta 2007 ja osakemarkkina –kriisin käynnistymistä vuoden 2007 kesästä alkaen. Suomen pankkituelle rakentuva oikeusjärjestelmä osoittautui haavoittuvaksi tässä kriisissä ja voidaan sanoa että ajatui haaksirikkoon.

The development of the problem was evident even before the US subprime crises started in early 2007, and the stock market crises starting in the summer of the 2007. The Finnish judicial system built on banking support for the judicial system proved to be vulnerable in this crisis, and we can say that it wrecked.

Tuomioistuimissa muiden asioiden määrä on pysynyt ennallaan noin 150 000:ssa, hieman laskenut. Velka-asioiden määrä on noussut 50 000:sta 300 000:een kuusinkertaiseksi ja on liki 70 % kaikista kun aiemmin neljännes. Perintä- ja ulosottojärjestelmä on ajanut oikeuslaitoksen kriisiin josta se ei selviä määrärahalisäyksillä ilman systeemistä muutosta.

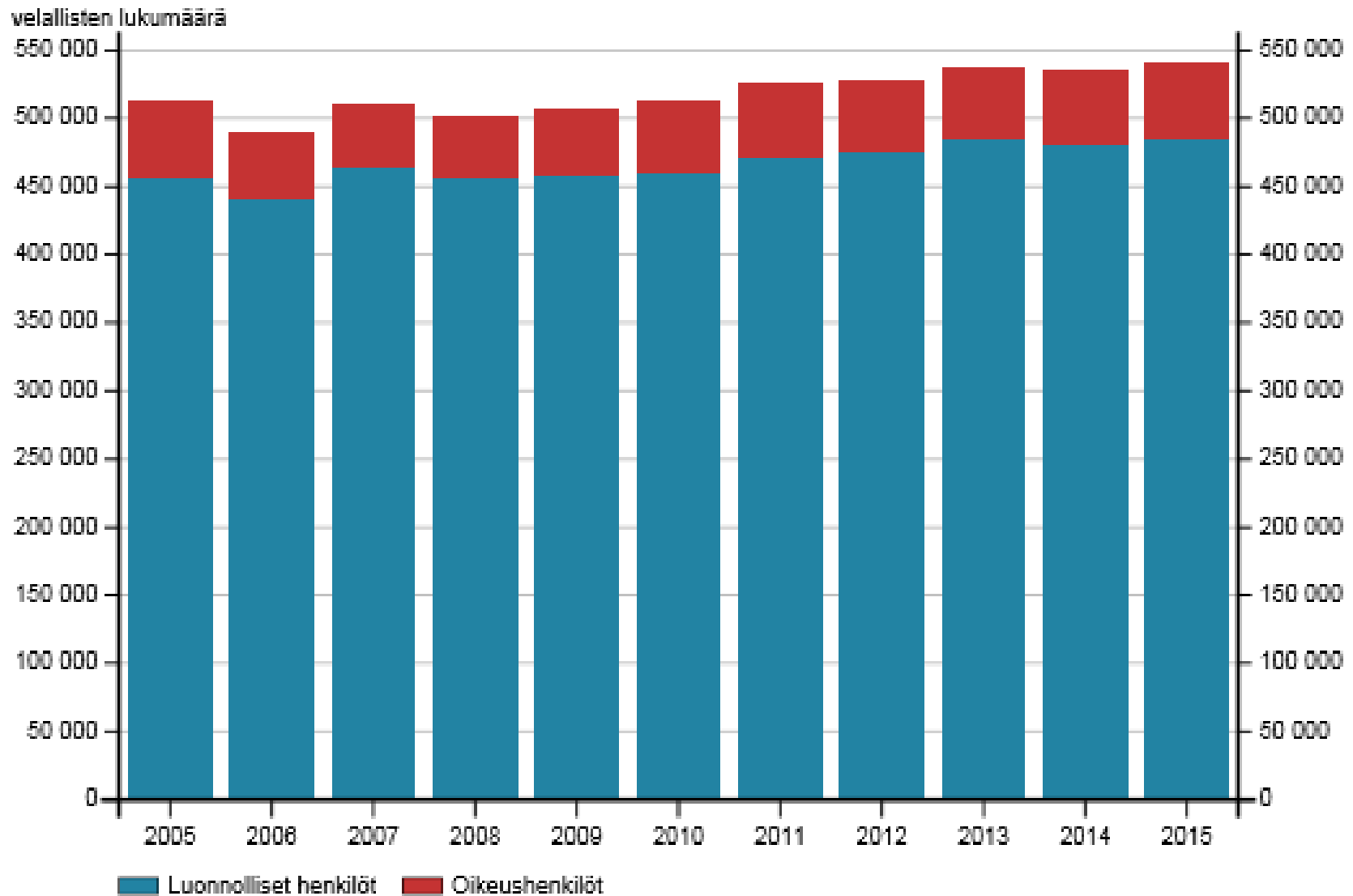
-Olisiko ulosotossa olevien määrä, ulosotossa oleva rahasumma ja velka-asioiden määrä tuomioistuimissa vähentää esim. kolmannekseen tai neljännekseen nykyisestä? Kuinka suuri hyöty tästä olisi luottamukselle, ostovoimalle, työllisyydelle, yrittämiselle, kansantaloudelle, oikeuslaitoksen toimivuudelle ja yksilöille ja perheille? ¹⁷

3. Velan määrät, tilastokuvausta ja syiden analyysiä

Ulosotto ja perintä pähkinän kuoressa vuonna 2015, kaikki			
(Lisäksi on perintäyhtiöiden suora perintä)			
Ulosotossa vuoden 2015 aikana	540 000	Henkilöä	
Ulosotossa vuoden 2015 lopussa	227 000	Henkilöä	
Luottohäiriömerkinnät vuoden 2015 lopussa	426 000	Henkilöä	
Ulosotossa vuonna 2015	4,1	miljardia euroa	
Ulosotetaan vuodessa Saman verran tulee	1,1	miljardia euroa	
ulosottoon lisää vuosittain)			
Uusia ulottoja vuodessa (enemmän kuin yksi			
henkilöä kohden)	4,5	miljoonaa kappaletta	
Uusia luottohäiriömerkintöjä vuodessa	2	miljoonaa kappaletta	
Asuntoja, kiinteistöjä ja muuta omaisuutta			
ulosotto pakkohuutokauppasi 2010-2015	15 000	kohdetta	
Asuntoja ulosottovirastot pakkohuutokauppasi-			
vat vuonna 2015	551	asuntoa ja kotia	
Muita kiinteistöjä (maatiloja, kesämökkejä,			
metsätiloja, liiketiloja) ulosotto pakkohuuto-			
kauppasi vuonna 2015	1371	kiinteistöä	
Irtainta omaisuutta kuten autoja ja veneitä			
ulosotto pakkohuutokauppasi vuonna 2015	1109	kappaletta	

Distraint debtors 2005-2015. Natural persons blue, legal entities red. State bailiff agency, administrative unit

Ulosottovelalliset vuoden aikana 2005-2015

PAKKOULOSOTTO-PERINTÄ-TEOLLISUUS

Vuosittain uus ulosottoja	Ulosotossa koko ajan	Vuosittain ulosotetaan
1,1 miljardia €	4,1 miljardia € 228 000 henklöä	1,1 miljardia €
	Luottohäiriömerkinnät 426 000 henkilöä	1,2 miljardia €
	Vuoden aikana ulos- otossa 540 000 henkilöä (10 % oikeushenkilöitä)	Velkomisjärjestelmän kustannukset välillisene veroineen
LISÄKSI PERINTÄYHTIÖIDEN SUORA PERINTÄ		

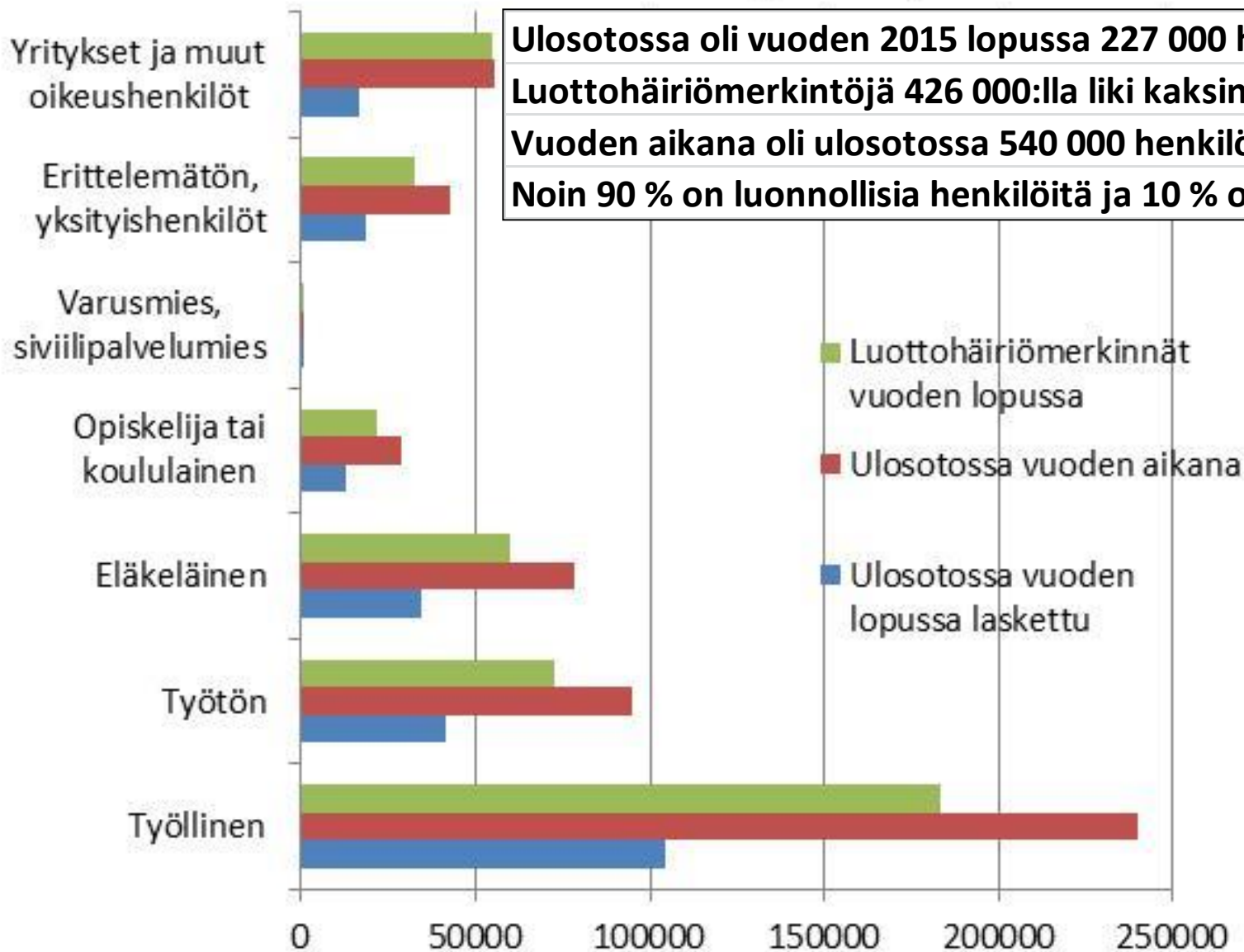
Velkomisjärjestelmän suoriksi kustannuksiksi arvioin kansantalouden tilinpidon perusteella 1,2 miljardia euroa vuodessa. Se on enemmän kuin vuosittain ulosotetaan.

Ulosoton suorat kustannukset ovat runsaat 100 milj. euroa, mutta lisäksi -oikeuslaitoksen kustannuksista liki 70 % johtuu nykyisin velkomisasiosta kun osuus oli vuonna 1995 20 % ja vuonna 2005 kolmannes

-perintäyhtiöt kuten Lindorff (Instrum Justitia yhdistyi siihen) ja PRA (siihen yhdistyneet yhtiöt saivat vuonna 2000 Arsenalilta perittävää 12 miljardia 600 miljoonalla eurolla -asianajotoimistot jotka hoitavat velkaperintäasioita ym.

Velkasaneeraus ja muut velkomisen helpottamiseen suuntautuvat järjestelmät ovat tärkeitä mutta heiveröisiä yrityksiä korjata tilannetta. Velkasaneeraukset ovat alle 1 % vuosittain ulosotossa olevien lukumäärästä.

Ulosotossa vuoden 2015 lopussa ja aikana

Ulosotossa oli vuoden 2015 lopussa 227 000 henkilöä ja Luottohäiriömerkintöjä 426 000:lla liki kaksinkertainen määrä. Vuoden aikana oli ulosotossa 540 000 henkilöä. Noin 90 % on luonnollisia henkilöitä ja 10 % oikeushenkilöitä.

Ulosotolla maksetaan ainoastaan viivästyskorkoja.
 vähänkin isommissa summissa.
 Velka ei lyhene lainkaan ja julkisiin maksuihin
 ja jäännösveroihin ei jaeta mitään.
 Kaikki summat ovat Suomen Asiakastiedon luotto-
 häiriömerkintöinä yleisesti sama asia useammin
 kuin kerran. Sama asia on ulosotossa yleisesti
 useammin kuin kerran koska eri karhuamiset ja
 oikeuden päätökset aiheuttavat kaksinkertaisia
 ulosottomerkintöjä

DISTRAINT BURDEN (LATE PAYMENT
 INTERESTS, FEES, CONSEQUENCE
 DISTRRAINTS, GREY)
 ORIGINAL CLAIM (RED)
 ILLUSTRATION

VELKOMISKUORMITUS (HARMAA) JA ALKUPERÄINEN VAADE (PUNAINEN) HAVAINNEKAAVIO	
Ulosotto 1 vuotta 50 000 euron vaade euroa	
Viivästyskorot	15 %
-Runsaat kaksi vuotta ulosoton alkaessa koska käräjäoikeuden päätös tulee jälkikäteisen vaateen alkamisesta	9375
Asianajopalkkiot Ulosottomiehen palkkiot Oikeudenkäyntimaksut	5 % 3125
Alkuperäinen vaade	50 % 50000
Yhteensä	62500

VELKOMISKUORMITUS (HARMAA) JA ALKUPERÄINEN VAADE (PUNAINEN) HAVAINNEKAAVIO	
Ulosotto 5 vuotta 50 000 euron vaade euroa	
Viivästyskorot	40 % 40000
Asianajopalkkiot. Ulosottomiehen palkkiot. Oikeudenkäyntimaksut	5 % 5000
Seurausulosotot ulosotosta joh- tuvien lainojen irtisanomisten ja maksuviivästyten vuoksi	5 % 5000
Alkuperäinen vaade	50 % 50000
Yhteensä	100000

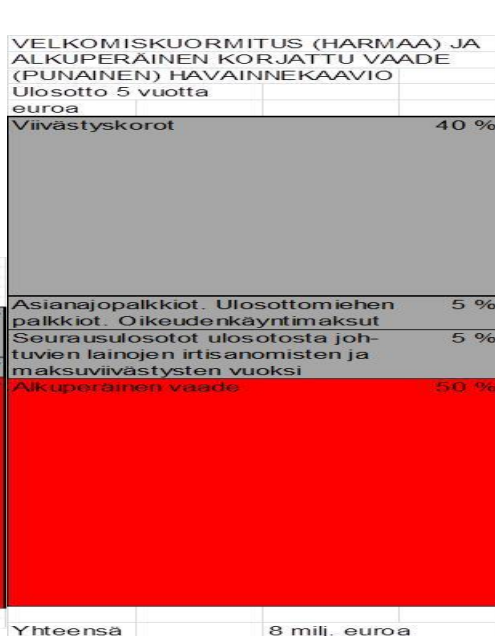
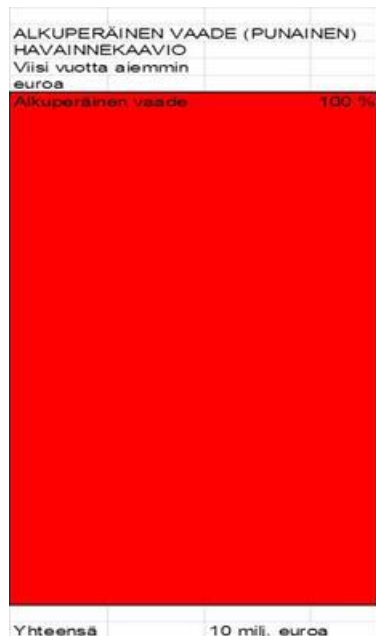
VELKOMISKUORMITUS (HARMAA) JA ALKUPERÄINEN VAADE (PUNAINEN) HAVAINNEKAAVIO	
Ulosotto 15 vuotta 50 000 euron vaade euroa	

Viivästyskorot	60 % 150000
----------------	----------------

Asianajopalkkiot. Ulosottomiehen palkkiot. Oikeudenkäyntimaksut	8 % 20000
Seurausulosotot ulosotosta joh- tuvien lainojen irtisanomisten ja maksuviivästyten vuoksi	12 % 30000
Alkuperäinen vaade	20 % 50000

Yhteensä	250000
-----------------	---------------

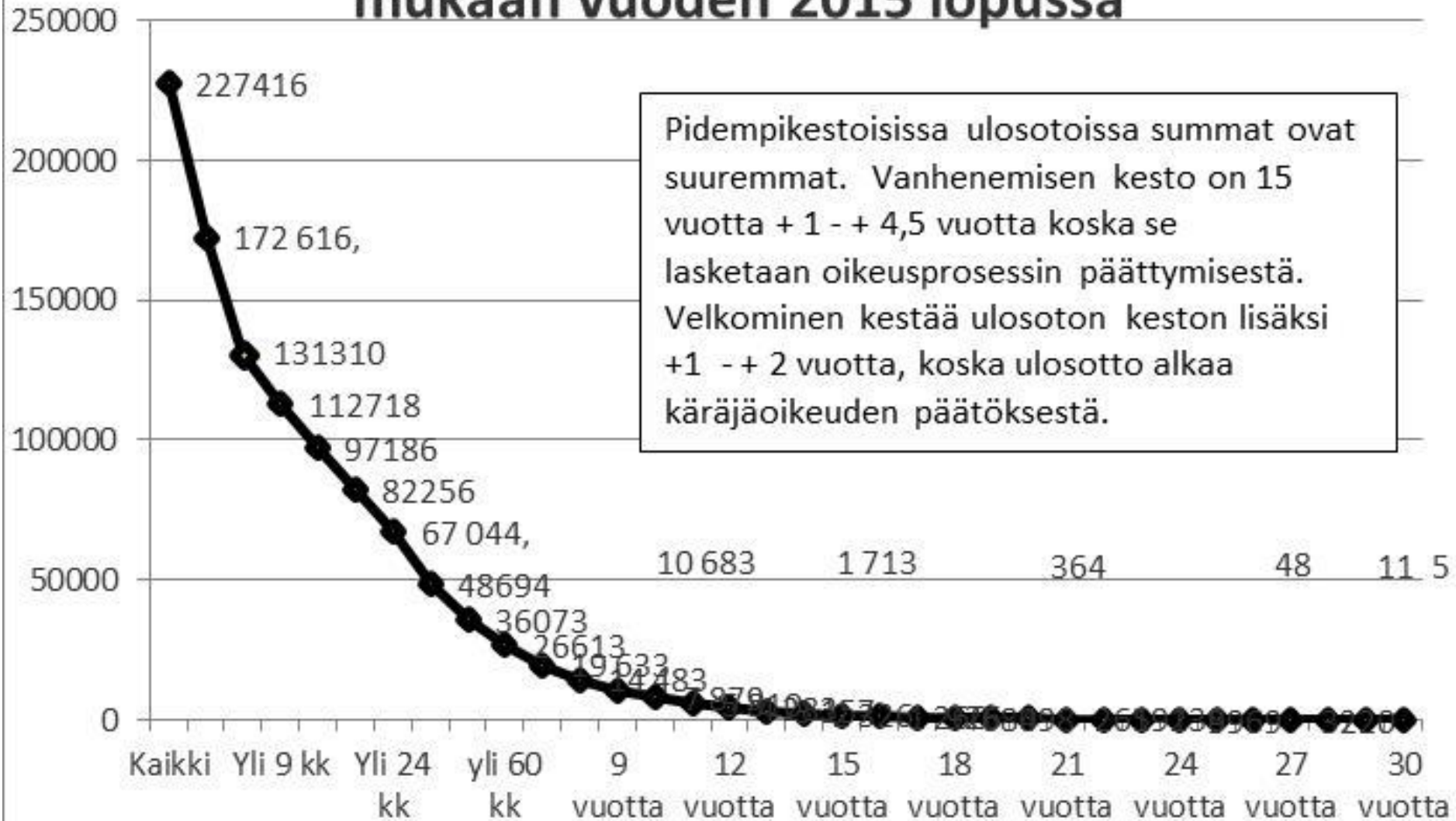
Vuotta 1989 koskeva ulosottoprosessi joka jatkuu.
Oikaisu 1996 alensi vaateen. Varat olivat riittäneet.

VELKOMISKUORMITUS (HARMAA) JA ALKUPERÄINEN KORJATTU VAADE (PUNAINEN) HAVAINNEKAAVIO	
Ulosotto 15 vuotta (velkominen 20 vuotta)	
euroa	
Viivästyskorot	25 %
Summa rajautunut pakkorealisoitien vuoksi	
Asianajopalkkiot. Ulosottomiehen palkkiot. Oikeudenkäyntimaksut	15 %
Alihintamyynti ja seurausulosotot ulosottoimien vuoksi	40 %
Alkuperäinen vaade	20 %
Yhteensä	25 milj. euroa
Ulosottoon	15 mlj. Euroa
Velkominen nykyisellään 27 vuotta.	

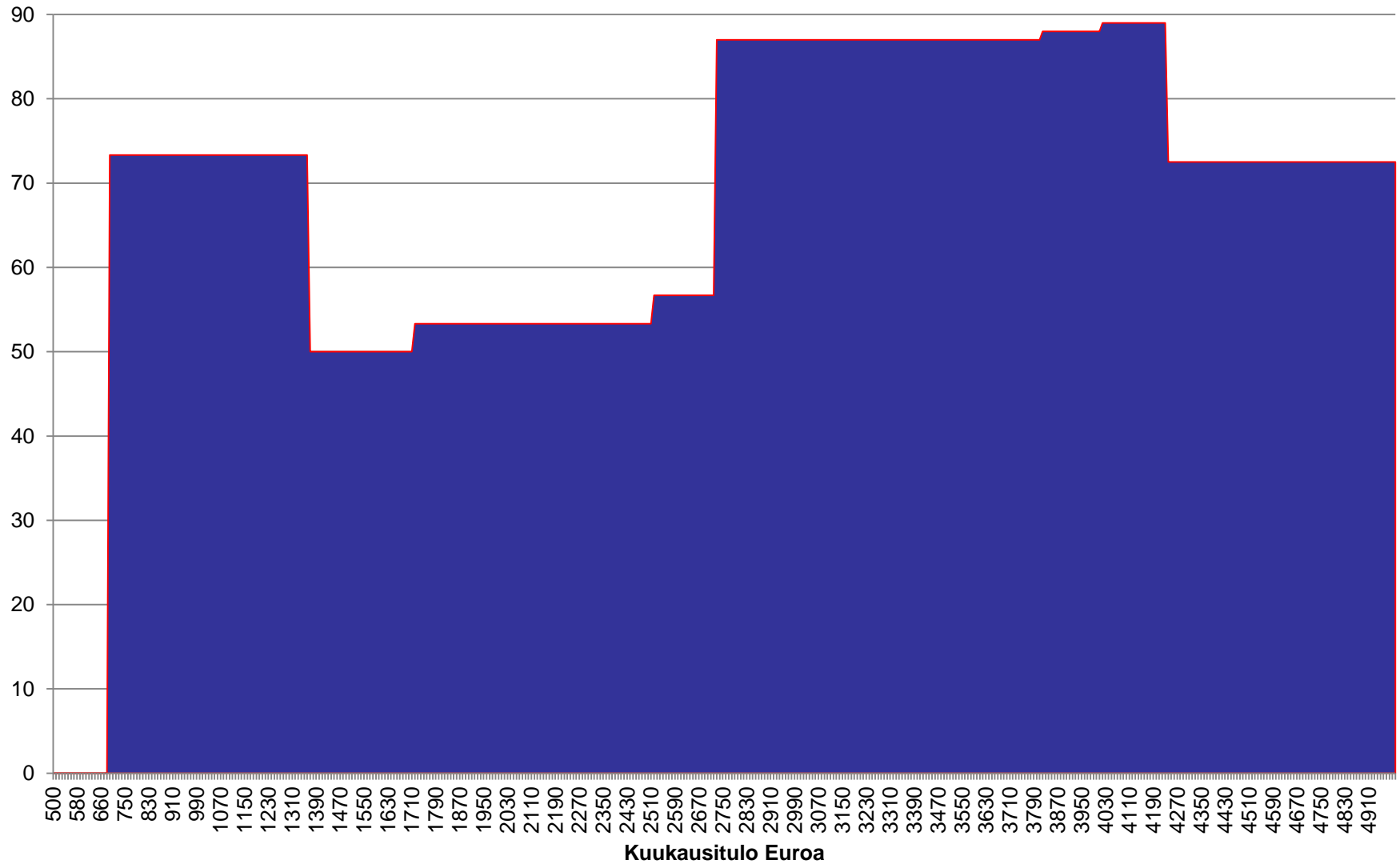
Ulosotto ja perintä pähkinän kuoressa			Velkomisen kesto kun oikeuden
Vuoden 2015 lopussa ulosotossa olleet			päätös 1-4 vuoden kuluessa
Ulosotossa yhteensä	227 000	henkilöä	
Enintään vuoden	130 000	henkilöä	Vähintään 1-5 vuotta
Yli vuoden	97 000	henkilöä	Vähintään 2-5 vuotta
Yli 2 vuotta	67 000	henkilöä	Vähintään 3-6 vuotta
Yli 3 vuotta	49 000	henkilöä	Vähintään 4-7 vuotta
Yli 4 vuotta	36 000	henkilöä	Vähintään 5-8 vuotta
Yli 5 vuotta	27 000	henkilöä	Vähintään 6-9 vuotta
Yli 15 vuotta	Ei tietoa määristä		Vähintään 16-19 vuotta
Yli 20 vuotta	näissä ryhmissä mutta		Vähintään 21-24 vuotta
Yli 25 vuotta	tietoa on, että on henki		Vähintään 26-29 vuotta
Yli 30 vuotta	löitä ulosotossa		Vähintään 31-35 vuotta

Ulosotossa olevat vireillä olon keston mukaan vuoden 2015 lopussa

Lähde VVV., Pekka Tiainen 12.5.2016/15.2.2017. Yli viiden vuoden jälkeen jakauma on laskennallinen siten, että kokonaissumma täsmää

Ulosoton ja veron osuus tulonlisäyksestä tulojen noustessa, %

Suojaosuus

- Ulosottoloukku. Epälooginen asteikko ja työtulon sanktiointi**
- Korkoja ja lainanhoitoa ei oteta huomioon ja se lisää luottojen irtisanomisia ja pakkorealisointeja.**
- Kumulatiiviset vahingot ja summien kasvu ovat lain nykysoveltamisen seurauksia**

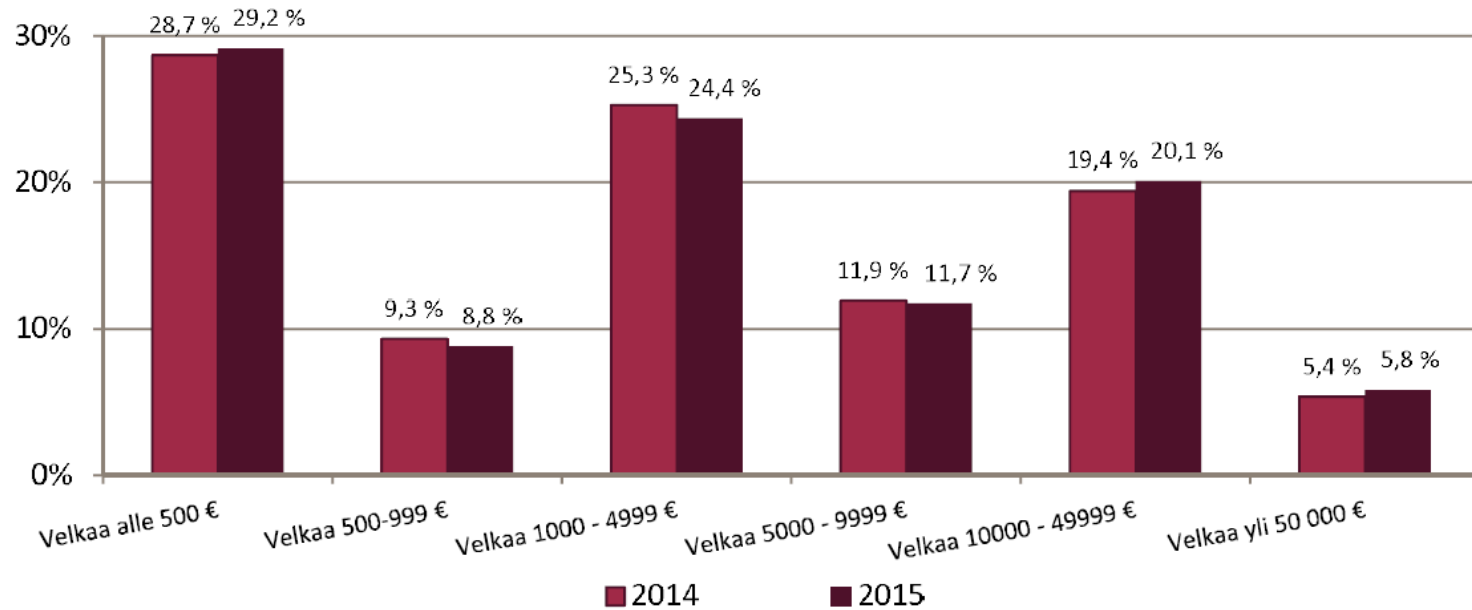
15 vuoden vanheneminen ei ole henkilökohtainen vaan ulosottoasiakohtainen. Ulosotto synnyttää uusia ulosottoja ja seurausulosotot synnyttävät ulosottoketjuja, jotka synnyttää elinkautisen velkaorjuuden ja ikuiset ulosotot hautaan asti

Pitkäkestoisen uloston mekanismi								
Pankin velkominen oman käden oikeudella (kiellettyä mutta tapahtuu)	Velka-asiaar vieminen käräjäoikeuteen	Käräjäoikeuden päätös	Hovi-oikeuden päätös	Korkeimman oikeuden päätös	Seurausvelkomine alkaa esim.	Seurausvelkomisen oikeuspäätökset	Vanheneminen päättyy alkuperäisessä asiassa	Vanheneminen päättyy seurausprosesseissa esim.
t	t + 4 kk	t + 2,5 v	t + 4 v	t + 4 v 8 kk	t + 5 v	t + 6 - + 8 v	t + 19 vuotta	t + 25 - + 30 vuotta
			15 vuoden vanheneminen alkaa					
		Suppea ulosotto alkaa	Pakkorealisoinnit alkavat			Seurausvelkominen rikosprosessina vanhentumisen 20 vuotta		t + 30 - + 35 vuotta
Viivästyskorko alkaa juosta. Isommissa ulosotoissa maksetaan viivästyskorkoa, ei koskaan velkaa								
Asianajopalkkiot lisätään ulosottosummaan								
Suomen Asiakastiedon luottohäiriömerkinnät käynnistyvät								
Muiden lainojen hoitomenoja ei oteta huomioon erityisenä syynä ulosoton vapaa-kuukausille ja keskeyttämiselle ja tällä saadaan aikaan että muut lainat irtisanotaan ja saadaan aikaan lisää vakuuksien pakkorealisointeja								

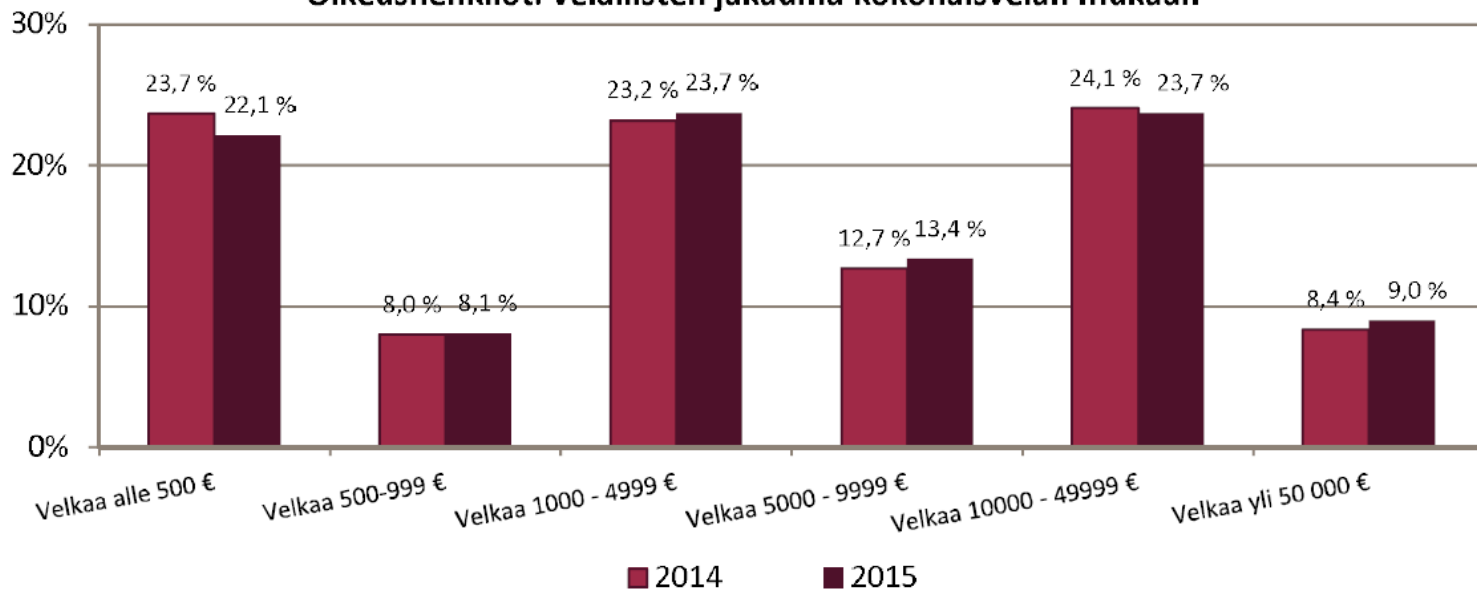
Ulosottovelka ja perinnässä olevien asioiden määrä henkilöä kohden vuosina 2008–2014

Luonnolliset henkilöt: velallisten jakauma kokonaisvelan mukaan

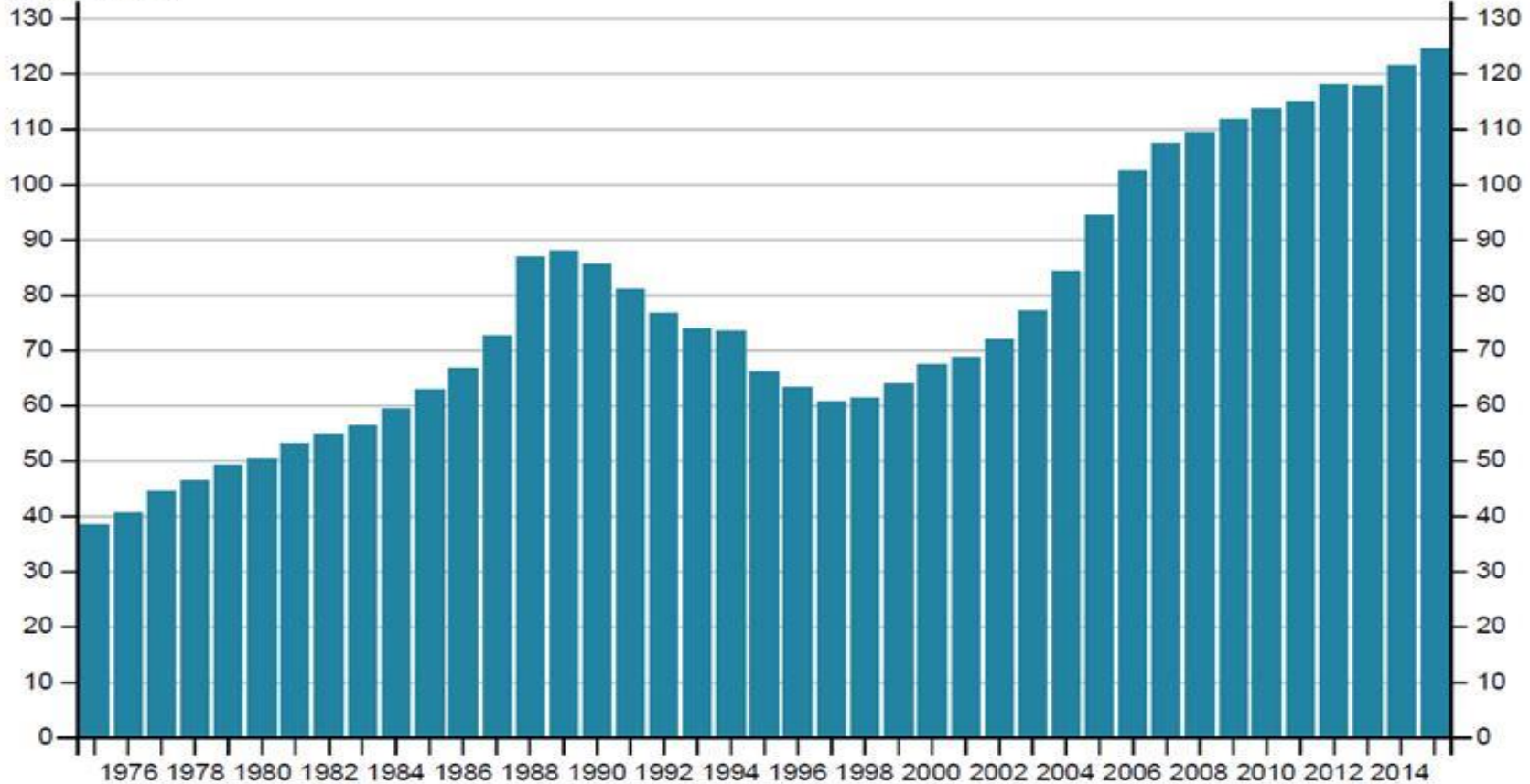
Oikeushenkilöt: velallisten jakauma kokonaisvelan mukaan

On huoli siitä, että jos ulosotto- ja perintäjärjestelmän ei korjata, korkojen noustessa tulee kiihtyvästi pakkorealisoiteja. Kotitalouksien velka on 140 miljardia euroa ja nykykehityksellä nousee 160 miljardiin vuonan 2020. Jos korkotaso nousee 2 %, kotitalouksille tulee 3 miljardia lisämenoja.

Kotitalouksien velkaantuneisuus 1975-2015

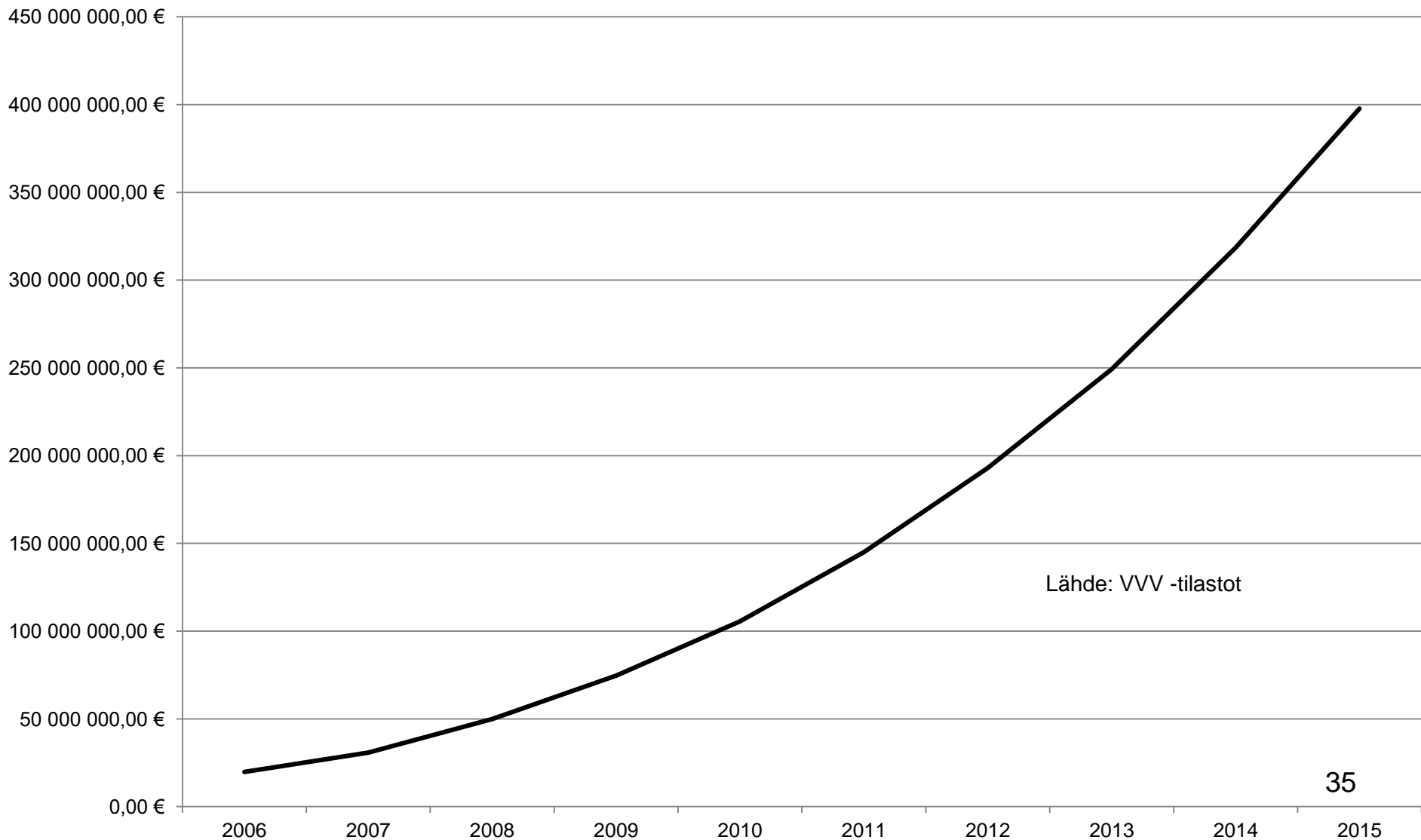
% käytettävissä olevista tuloista

LKVMZ Velkaantumisaste, prosenttia

Tilastokeskus / Kansantalouden tilinpito

Pakkorealisoinnit ulosotossa kumulatiivisesti, sisältää. ulosottomaksut, euroa. 2006-2016 500 milj. euroa. Markkinahintaa alemmat hinnat huomioon ottaen kyse on 600-700 milj. euron omaisuudesta. Lukumääräisesti pakkorealisoinnit ovat tänä ajanjaksona 22 0

Ulosottomiesten palkkaus 1.2.2016 lukien

	Henkilökohtainen		Sekä kokemus-
	palkan osa		lisä 25 v
	0 %	38 %	15 %
U1	4670,67	6445,52	7412,35
U2	4987,11	6882,21	7914,54
U3	5399,90	7451,86	8569,64
U4	5673,84	7829,90	9004,38
U5	6006,38	8288,80	9532,13
U6	6679,77	9218,08	10600,79
U7	6928,47	9561,29	10995,48

Ulosottomaksujen määrät (esimerkkejä):

Tilitysmaksu (Muutokset voimaan 1.11.2009)

*** 1,45 % tilitettävästä rahamäärästä, kuitenkin enintään 500 euroa tilityskerralta**

Myyntimaksu (Muutokset voimaan 1.7.2013)

Pakkohuutokaupan kauppasummasta

*** kiinteistö ja määräala 1100 euroa**

*** asunto-osake ym. 450 euroa**

Täytäntöönpanomaksu (Muutokset voimaan 1.7.2013)

Ulosoton asiantuntija professori Tuula Linna on ilmoittanut eroavansa ulosoton rakenneuudistuksen johtoryhmästä ja lainsäädäntötyöryhmästä. Linna ilmoitti erostaan johtoryhmän jäsenille torstaina 10.11.2016.

Linna kertoo eroamisensa perusteeksi syvän huolen uudistusten suunnasta ja niihin liittyvistä ulosottolaitoksen toimintaan ja perusteisiin kohdistuvista riskeistä ja katsoo, että ei enää voi olla mukana ulosoton rakenneuudistuksessa.

Linna on tyytymätön rakenneuudistuksen johtoryhmän työhön ja kokee sen olevan näennäinen toimielin, joka ei todellisuudessa linjaa yhtään mitään eikä päätä mistään. Kaikki suuret linjat tehdään hänen mielestään Valtakunnanvoudin virastossa ja hankeorganisaatiossa.

Linnan mielestä ulosottokaaren säännösten uudistamisen tulisi kuulua oikeusministeriön lainvalmisteluosastolle, eikä hän voi ymmärtää, miten lainvalmisteluvastuuta on voitu ulkoistaa LAVO:sta ulosottolaitoksen operatiivisen johdon käsiin. Linna pitää omituisena, että lainsäädäntötyöryhmässä puheenjohtajan tehtävää hoitaa valtakunnanvoudi.

Linna katsoo, että mitä keinotekoisimmin tavoin pyritään siihen, että ulosottolaitoksen korkein johto voisi puuttua ulosottomiesten lainkäyttöön. Valtakunnanvoudinviraston esittämiä linjauksia hän pitää erittäin huolestuttavina, koska ne etäännyttävät ulosottomiesten työtä lainkäytöstä kohti hallinnollisesti ohjattua toimintaa.

Keskushallintoon ollaan hänen mielestä keskittämässä paitsi operatiivista valtaa myös sellaista lainkäyttöön kohdistuvaa ohjailua, joka olisi kauhistus toisessa lainkäyttöorganisaatiossamme, tuomioistuinlaitoksessa.

2 §

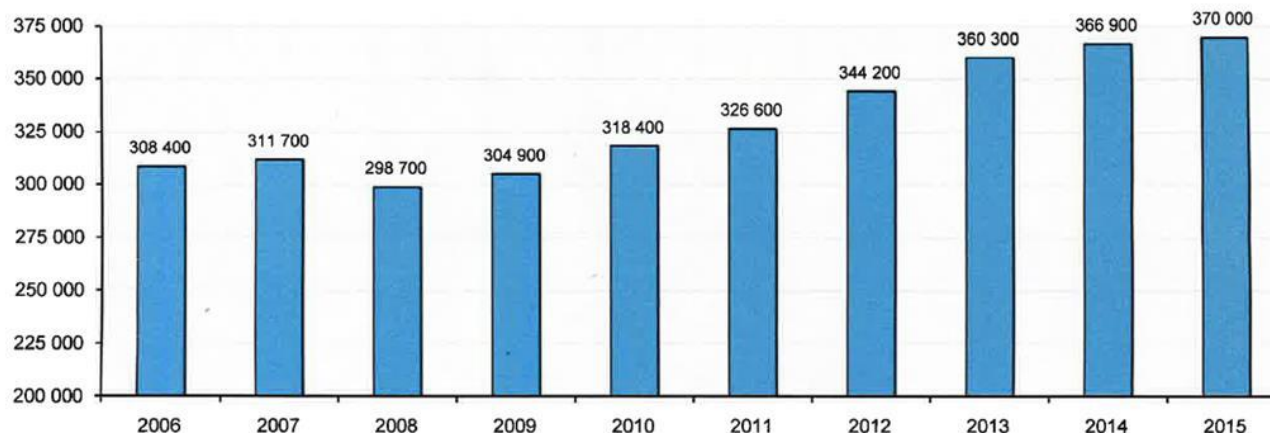
Oikeudenkäyntimaksun suuruus

Riita-, rikos- ja muutoksenhakuasian, ylimääräistä muutoksenhakua koskevan asian ja muun lainkäyttöasian käsittelystä peritään oikeudenkäyntimaksua seuraavasti:

Tuomioistuin	euroa
korkein oikeus	500
korkein hallinto-oikeus	500
hovioikeus	500
– rikosasia, lähestymiskieltoasia ja ulosottokaaren (705/2007) mukainen muutoksenhakuasia sekä asia, jossa sovinto ei ole sallittu	250
hallinto-oikeus	250
käräjäoikeus	
– riita-asia ja maa-oikeusasia	500
– rikosasia, lähestymiskieltoasia ja ulosottokaaren mukainen muutoksenhakuasia sekä asia, jossa sovinto ei ole sallittu	250

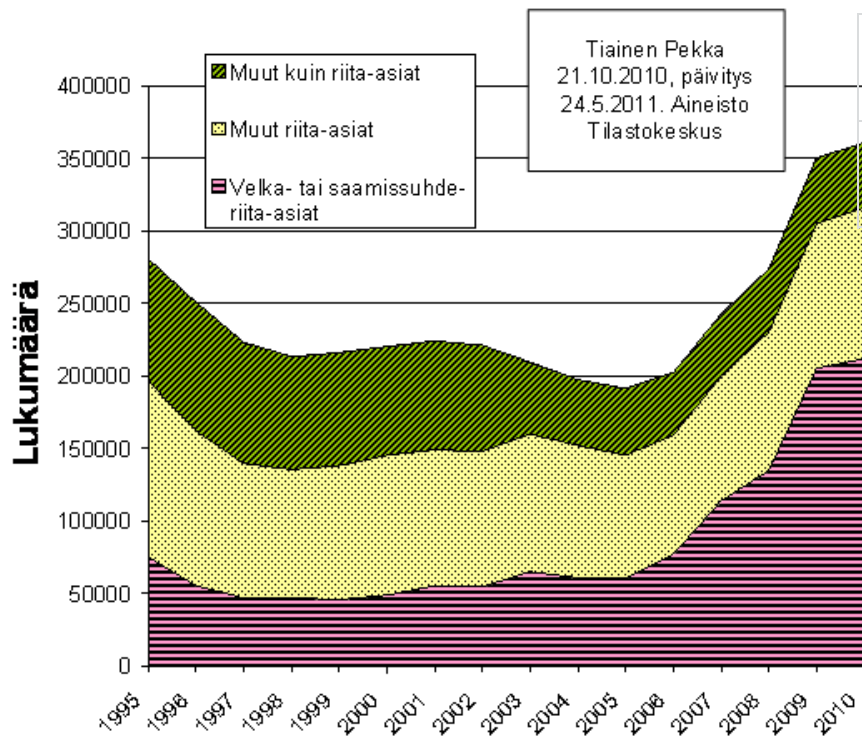
Henkilöt, joilla on maksuhäiriö 30.9.2006-2015

Persons with payment defaults 30.9.2006-2015

**Maksuhäiriömerkinnät 425 700 liki kaksi kertaa ulosotossa olevien määrä:
Lainoja irtisanotaan ja omaisuutta pakkorealisoidaan. Luottokorttia ei saa. Vuokra-asunnon ja eräissä tapauksissa työn saanti vaikeutuu**

Käräjäoikeuksissa loppuun käsitellyt riita- ja hakemusasiat 1995-2009. Velkomusasiat

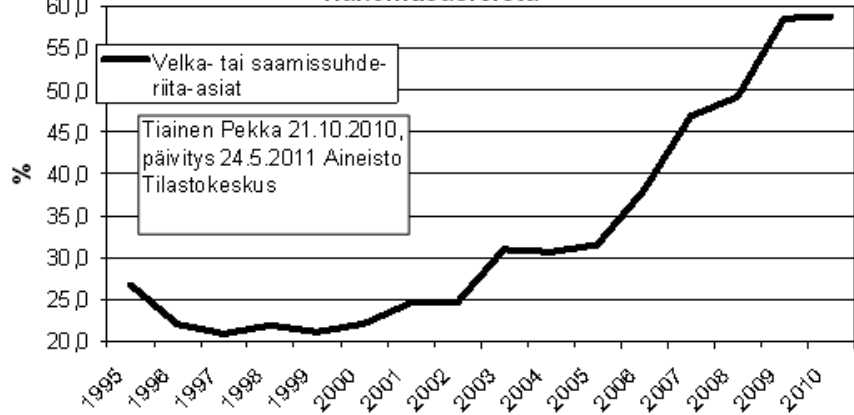

**2013-2016 muut
asiat 150 000 kpl**

**2013-2016 velka-
asiat 300 000 kpl**

**2013-2016 kaikki
asiat 450 000 kpl**

Velkomusriita-asioiden osuus kaikista käräjäoikeuksissa loppuunkäsitellyistä riita- ja hakemusasioista

**Velka-asioiden osuus
2013-2016 kaikista 2/3
halvaannuttaa oikeudet**

Viitekehys 1								
			Tuomio					
Virheellinen tuomio				Tuomio velasta				
				-Koko velan maksu				
				-Tai maksuvelvoitetta vähentävät tekijät				
Ei velka tai velkojan velka								Velka
Oikea tuomitsematta jättäminen				Virheellinen velkomatta jättäminen				
			Ei tuomio					

Teema korruptio

Suomi on vähän korruptoitunut maa kansainvälisissä vertailuissa. Kun tutkitaan rakenteellista korruptiota kuten seuraavassa, voidaan saada esille enemmän uusia piirteitä

CORRUPTION and GOVERNMENT

Causes, Consequences, and Reform

SECOND EDITION

SUSAN ROSE-ACKERMAN

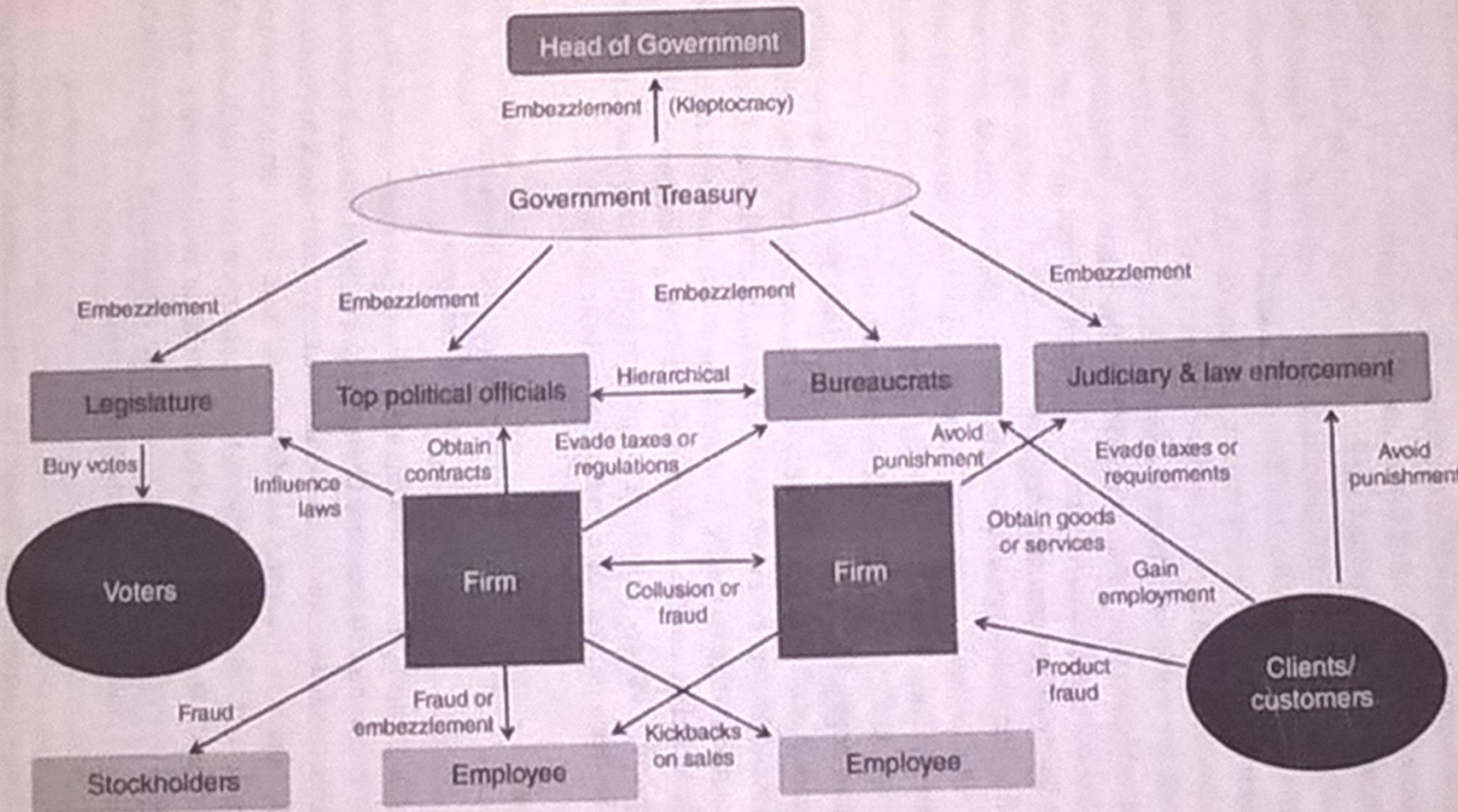
BONNIE J. PALIFKA

Corruption issue. See: Rose-Ackerman Susan, Palifika Bonnie J. (2016), Corruption and Government. Causes, Consequences, and Reform. Cambridge University Press. Types of corruption: bribery, extortion, exchange of favours, nepotism, cronyism, juridicial fraud, accounting fraud, electoral fraud, public service fraud, embezzlement, kleptocracy, influence pedding, conflict of interest

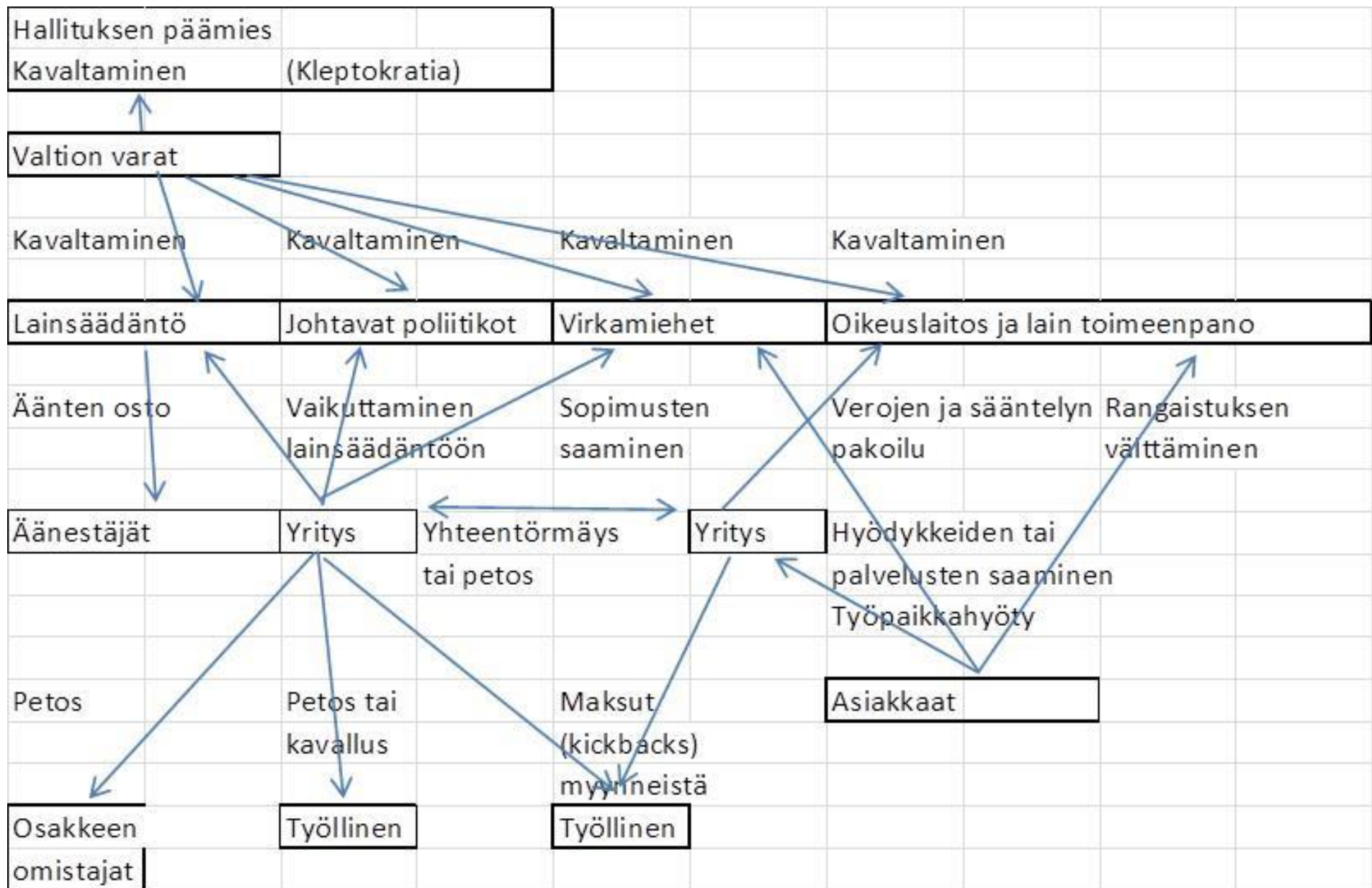
Korruption tyyppejä: petos, viranomaista pyydetään tai kiristetään rikkomaan sääntöjä väärän edun hankkimiseksi, etuuksien vaihtaminen, nepotismi, jonkin ryhmän suosiminen, juridiikkaa käyttävä petos, kirjanpito-petos, vaalivilppi, julkisen palvelun lakiperusteisuuden rikkominen, kavallus työnantajalta, kleptokratia: johtohenkilöiden henkilökohtaisen varallisuuden kasvattaminen, vaikutusvallan käyttö jonkun eduksi, henkilökohtaisen edun hankkiminen omista poliittisista tai omista viranomaisratkaisista

Figure 1.1, Corrupt interactions.

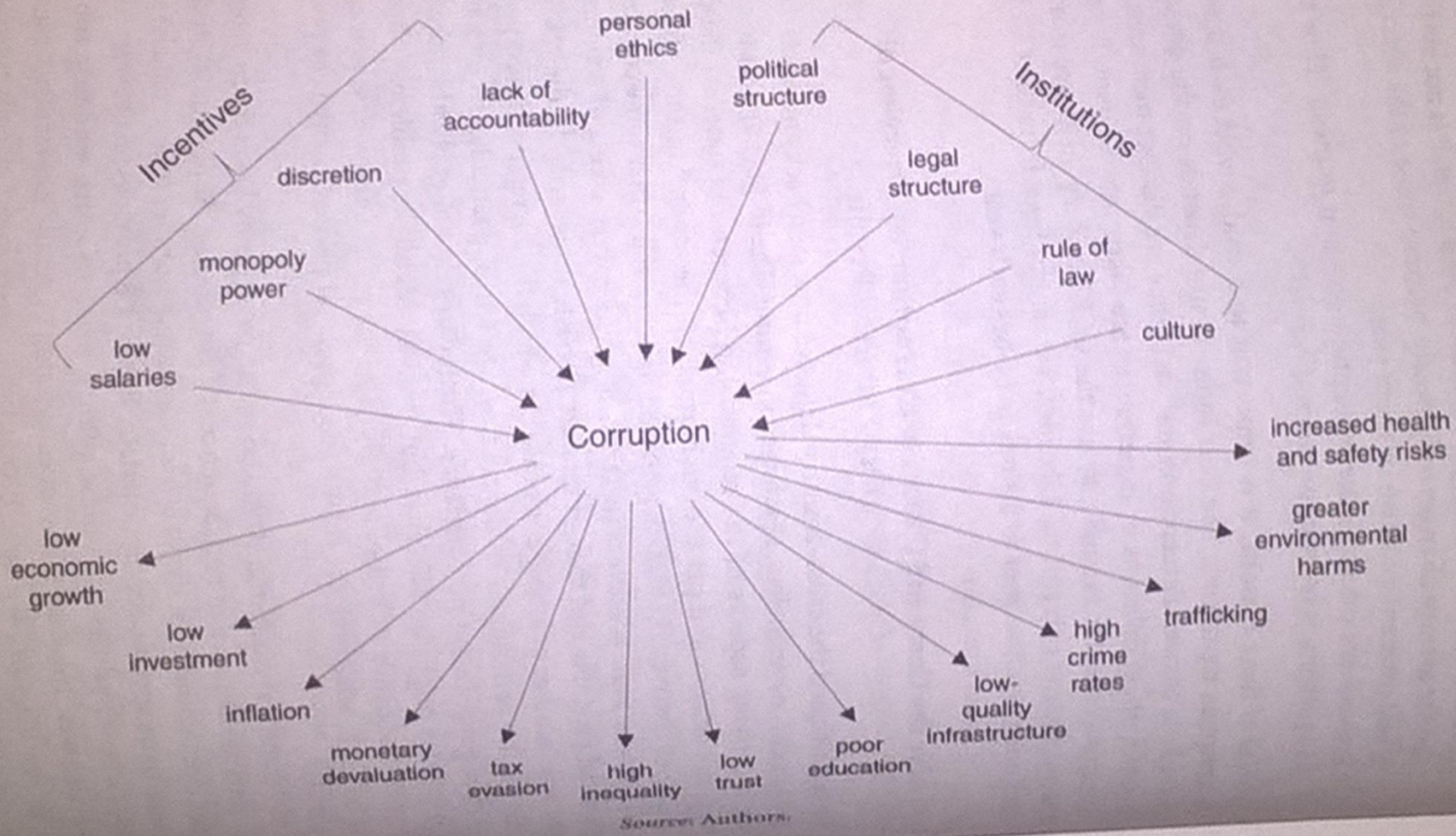
Source: Authors.

13

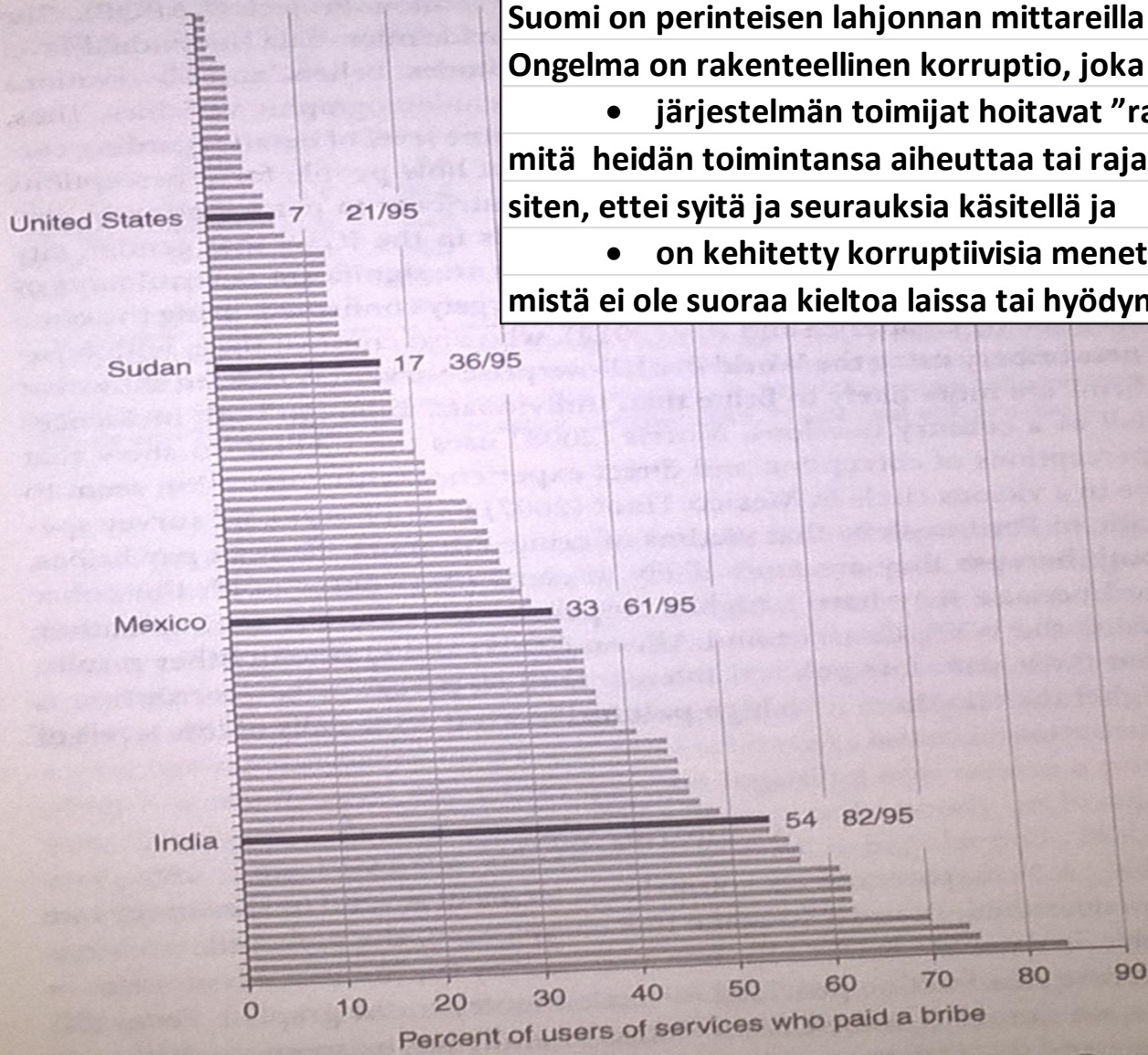
Lähde: Rose-Ackerman Susan, Palifika Bonnie J. (2016), *Corruption and Government. Causes, Consequences, and Reform*. Cambridge University Press. S. 13

Figure 1.8. Causes and consequences of corruption.

28

Figure 1A.1. Global Corruption Barometer 2013: Incidence of bribery, by country.

Suomi on perinteisen lahjonnan mittareilla vähän korruptoitunut maa.

Ongelma on rakenteellinen korruptio, joka tuottaa väärää etuja siten, että

- järjestelmän toimijat hoitavat "rattaina" rajattua tehtävää näkemättä mitä heidän toimintansa aiheuttaa tai rajaamalla vastuunsa ja toimivaltansa siten, ettei syitä ja seurauksia käsitellä ja

- on kehitetty korruptiivisia menetelmiä, jossa hyödynnetään sellaista, mistä ei ole suoraa kieltoa laissa tai hyödynnetään valvonnan puuttumista.

Source: Based on data from Transparency International, *Global Corruption Barometer 2013*. TI data used with permission.

Suomi on perinteisen lahjonnan mittareilla vähän korruptoitunut maa.

Ongelma on rakenteellinen korruptio, joka tuottaa vääriä etuja siten, että

- * järjestelmän toimijat hoitavat ”rattaina” rajattua tehtävää näkemättä mitä toimintansa aiheuttaa tai rajaamalla vastuunsa ja toimivaltansa siten, ettei syitä ja seurauksia käsitellä**

- * on kehitetty korruptiivisia menetelmiä, jossa hyödynnetään sellaista, mistä ei ole suoraa kieltoa laissa tai hyödynnetään valvonnan puuttumista ja oikeusjärjestelmän tehottomuutta tutkinnassa**

- * hyödynnetään sitä että perintäjärjestelmä mukaan lukien ulosotto on Suomessa kansainvälisesti vertaile poikkeuksellisen velkojia suosiva ulosotettujen oikeusturvan kustannuksella**

- * väärin velkomisesta ei tuomita puuttuvat väärin velkomistuomioiden oikaisukeinot (oikeuskäsittelyiden pitkittymistä rajaavat toimet ovat keskittyneet valitusmahdollisuuksien rajaamiseen maksukorotuksilla ja lupamenettelyillä sekä ylimääräisen muutoksen haun asian ajajapakolla ym.)**

- * perintä- ja ulosottojärjestelmässä uuden alun (FRESH START) ajatus on vähän sovellettu ja toimeenpanovalta keskittyy likvidaatioon ja ulosoton ja perinnän maksimointiin**

- * puuttuu ajatus siitä, että jos velkoja ei saa automaattisesti läpi vaatimuksiaan velkojat joutuvat panostamaan enemmän parempaan asiakaspalveluun, maksujärjestelyihin (pankeissa ja verotuksessa) ja huolenpitoon asiakkaasta.**

Suomen perintä- ja ulosottojärjestelmä on hyvin keskiaikainen sanan huonossa merkityksessä ja ulosottojärjestelmä on kovaotteistunut vuoden 2008 ulosottokaaren voimassaolovuosina ja jo sen valmistelun loppuvaiheissa vuodesta 2005 alkaen.

Maksukyvyttömyysoikeus (insolvenssioikeus) perustaa lähtökohtansa luovalle tuholle, joka synnyttää velkaantumista. Koska luova tuho on tarpeen, keskitytään velkomisen pehmentämiseen. Ulosottomies taas keskittyy velkomisen maksimointiin ja syrjäyttää pehmentämisen lisääntyvässä määrin 2000-luvulla. Vanheneminen on 15 tai 20 vuotta, mutta ketjuuntumisen takia voi olla 30-35 vuotta.

Yhdysvalloissa on Fresh Start Uusi alku: voidaan päättää että velkominen loppuu heti. Saksassa vanheneminen on 6 vuotta ja keskusellaan että voitasiin nostaa 9 vuoteen.

**Suomessa on menty kiristävään suuntaan.
Olisiko suunta käännettävissä niin että**

- kesto alennettaisiin 9-10 vuoteen ja**
- se laskettaisiin henkilökohtaisena jolloin**
- eliminoidaisiin ketjuttaminen yhä uusilla ulosottosaatavilla?**

Määritelmät

Kassavirtamaksukyvyttömyydessä puuttuu varoja, likviditettä, maksamiseen maksujen ja velkojen erääntyessä.

Tasemaksukyvyttömyydessä nettovarat ovat negatiiviset ja velat ylittävät varat. Maksukyvyttömyysratkaisussa, joka tehdään tuomioistuimessa tuloksena oikeusvaikutukset, tarkoitus on ratkaista maksukyvyttömyys.

Definitions

Cash-flow insolvency involves a lack of liquidity to pay debts as they fall due.

Balance sheet insolvency involves having negative net assets where liabilities exceed assets. Insolvency solution made by a court of law with resulting legal orders is intended to resolve the insolvency.

Yksityinen perintä, oman käden oikeus, tuomioistuin ratkaisu joka johtaa ulosottoon ovat velkomisen muotoja. Tässä keskitytään ulosottojärjestelmään Suomessa, joka on analyysin perusteella pahoin kriisiytynyt.

Private collection, your right hand, the court settlement that leads to the distraint, are forms of enforced repayment. This presentation focus on the distraint enforcement system in Finland, which is badly in crisis on the basis of the analysis.

Seuraukset

Pääpainopisteenä modernissa maksukyvyttömyyslainsäädännössä ja velkajärjestelykäytännöissä oikeustieteellisen perustelun mukaan ei ole likvidaatio ja maksukyvyttömien yksiköiden poistaminen vaan rahoitusvaikeudessa olevan taloudellisen ja organisaatorakenteen uudelleen järjestäminen, jotta mahdollistetaan kuntoon saattaminen (rehabilisaatio) liike- ja muun toiminnan jatkaminen.

Suunnanmuutoksella tavoitellaan toiminnan elpymistä.

Consequences

The principal focus of modern insolvency legislation and debt restructuring practices according to jurisprudence foundation not rests on the liquidation and elimination of insolvent entities but on the remodeling of the financial and organizational structure of debtors experiencing financial distress so as to permit the rehabilitation and continuation of their business or other action. This is known as business turnaround or business or other recovery.

4. Perusoikeudet velkomisiasian kannalta

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

2 §

- **Kansanvaltaisuus ja oikeusvaltioperiaate**
- **Valtiovalta Suomessa kuuluu kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontunut eduskunta.**
- **Kansanvaltaan sisältyy yksilön oikeus osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristönsä kehittämiseen.**
- **Julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia.**

2 luku

Perusoikeudet

6 §

Yhdenvertaisuus

- Ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä.
- Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Rikosoikeudellinen laillisuusperiaate

- **Ketään ei saa pitää syyllisenä rikokseen eikä tuomita rangaistukseen sellaisen teon perusteella, jota ei tekohetkellä ole laissa säädetty rangaistavaksi. Rikoksesta ei saa tuomita ankarampaa rangaistusta kuin tekohetkellä on laissa säädetty.**

15 §

Omaisuuuden suoja

- **Jokaisen omaisuus on turvattu.**
- **Omaisuuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan säädetään lailla.**

21 §

Oikeusturva

- **Jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.**

22 § Perusoikeuksien turvaaminen

•Julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

23 § (4.11.2011/1112) Perusoikeudet poikkeusoloissa

•Perusoikeuksista voidaan säätää lailla tai laissa erityisestä syystä säädetyin ja soveltamisalaltaan täsmällisesti rajatun valtuuden nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella sellaisia tilapäisiä poikkeuksia, jotka ovat välttämättömiä Suomeen kohdistuvan aseellisen hyökkäyksen samoin kuin muiden kansakuntaa vakavasti uhkaavien, laissa säädettyjen poikkeusolojen aikana ja jotka ovat Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden mukaisia. Lailla on kuitenkin säädettävä tilapäisten poikkeusten perusteet.

•Tilapäisiä poikkeuksia koskevat valtioneuvoston asetukset on saatettava viipymättä eduskunnan käsiteltäviksi. Eduskunta voi päättää asetusten voimassaolosta.

Suomen perustuslaki **11.6.1999/731**

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Euroopan ihmisoikeussopimus, joka on Suomen velvoittavan valtiosopimus, jonka noudattamiseen Suomi on sitoutunut:

• <http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1999/19990063>
• **63/1999**

• **Ulkoasiainministeriön ilmoitus Euroopan ihmisoikeussopimuksesta (Yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi) sellaisena kuin se on muutettuna yhdennellätoista pöytäkirjalla**

• **Ulkoasiainministeriö ilmoittaa, että täten julkaistaan Euroopan ihmisoikeussopimus (Yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi) sellaisena kuin se on muutettuna yhdennellätoista pöytäkirjalla (SopS 85-86/1998).**

• **Helsingissä 20 päivänä toukokuuta 1999**

• **EUROOPAN IHMISOIKEUSSOPIMUS**

• **(Yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi) sellaisena kuin se on muutettuna yhdennellätoista pöytäkirjalla**

Euroopan ihmisoikeussopimus, joka on Suomen velvoittavan valtiosopimus, jonka noudattamiseen Suomi on sitoutunut:

<http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1999/19990063> 63/1999

- Tämän yleissopimuksen allekirjoittaneet hallitukset**
- katsovat, että tällä julistuksella pyritään turvaamaan sen sisältämien oikeuksien maailmanlaajuinen ja todellinen tunnustaminen ja noudattaminen**
- 1 artikla**
- Velvollisuus kunnioittaa ihmisoikeuksia**
- Korkeat sopimuspuolet takaavat jokaiselle lainkäyttövaltaansa kuuluvalle tämän yleissopimuksen I osassa määritellyt oikeudet ja vapaudet.**

6 artikla Oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin

1. Jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa silloin, kun päätetään hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan tai häntä vastaan nostetusta rikossyytteestä.

c) oikeus puolustautua henkilökohtaisesti tai itse valitsemansa oikeudenkäyntiavustajan välityksellä, ja jos hän ei pysty itse maksamaan saamastaan oikeusavusta, hänen on saatava se korvauksetta oikeudenmukaisuuden niin vaatiessa;

13 artikla Oikeus tehokkaaseen oikeussuojakeinoon

•Jokaisella, jonka tässä yleissopimuksessa tunnustettuja oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava käytettävissään tehokas oikeussuojakeino kansallisen viranomaisen edessä siinäkin tapauksessa, että oikeuksien ja vapauksien loukkauksen ovat tehneet virantoimituksessa olevat henkilöt.

2. Jokaista rikoksesta syytettyä on pidettävä syyttömänä, kunnes hänen syyllisyytensä on laillisesti näytetty toteen.

3. Jokaisella rikoksesta syytetyllä on seuraavat vähimmäisoikeudet:

- a) oikeus saada viipymättä yksityiskohtainen tieto häneen kohdistettujen syytteiden sisällöstä ja perusteista hänen ymmärtämällään kielellä;**
- b) oikeus saada riittävästi aikaa ja edellytykset valmistella puolustustaan;**
- c) oikeus puolustautua henkilökohtaisesti tai itse valitsemansa oikeudenkäyntiavustajan välityksellä, ja jos hän ei pysty itse maksamaan saamastaan oikeusavusta, hänen on saatava se korvauksetta oikeudenmukaisuuden niin vaatiessa;**
- d) oikeus kuulustella tai kuulustuttaa todistajia, jotka kutsutaan todistamaan häntä vastaan, ja saada hänen puolestaan esiintyvät todistajat kutsutuiksi ja kuulustelluiksi samoissa olosuhteissa kuin häntä⁶⁶ vastaan todistamaan kutsutut todistajat;**

13 artikla Oikeus tehokkaaseen oikeussuojakeinoon
•Jokaisella, jonka tässä yleissopimuksessa tunnustettuja oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava käytettävissään tehokas oikeussuojakeino kansallisen viranomaisen edessä siinäkin tapauksessa, että oikeuksien ja vapauksien loukkauksen ovat tehneet virantoimituksessa olevat henkilöt.

7 artikla Ei rangaistusta ilman lakia

1. Ketään ei ole pidettävä syypäänä rikokseen sellaisen teon tai laiminlyönnin perusteella, joka ei ollut tekohetkellä kansallisen lainsäädännön tai kansainvälisen oikeuden mukaan rikos. Rikoksen tekohetkellä sovellettavissa ollutta rangaistusta ankarampaa rangaistusta ei saa määrätä.

2. Mikään tässä artiklassa ei estä ryhtymästä oikeudenkäyntiin henkilöä vastaan ja tuomitsemasta häntä rangaistukseen teosta tai laiminlyönnistä, joka sivistyskansojen hyväksymien yleisten oikeusperiaatteiden mukaisesti oli tekohetkellä rikollinen teko.

15 artikla Sopimusvelvoitteista poikkeaminen hätätilan aikana

1. Sodan tai muun yleisen hätätilan aikana, joka uhkaa kansakunnan elämää, korkeat sopimuspuolet voivat ryhtyä toimiin, jotka merkitsevät poikkeamista niiden tämän yleissopimuksen mukaisista velvoitteista, siinä laajuudessa kuin tilanne välttämättä vaatii edellyttäen kuitenkin, etteivät tällaiset toimet ole ristiriidassa valtion muiden kansainvälisen oikeuden mukaisten velvoitteiden kanssa.

17 artikla Oikeuksien väärinkäytön kieltö

•Minkään tässä yleissopimuksessa ei saa tulkita suovan millekään valtiolle, ryhmälle tai henkilölle oikeutta ryhtyä sellaiseen toimintaan tai tehdä sellaista tekoa, jonka tarkoituksena on tehdä tyhjäksi jokin tässä yleissopimuksessa tunnustettu oikeus tai vapaus tai rajoittaa niitä enemmän kuin tässä yleissopimuksessa on sallittu.

ENSIMMÄINEN LISÄPÖYTÄKIRJA sellaisena
kuin se on muutettuna yhdennellätoista
pöytäkirjalla

1 artikla Omaisuuden suoja

- Jokaisella luonnollisella tai oikeushenkilöllä on oikeus nauttia rauhassa omaisuudestaan.

Keneltäkään ei saa riistää hänen omaisuuttaan paitsi julkisen edun nimissä ja laissa määrättyjen ehtojen sekä kansainvälisen oikeuden yleisten periaatteiden mukaisesti.

- Edellä olevat määräykset eivät kuitenkaan saa millään tavoin heikentää valtioiden oikeutta saattaa voimaan lakeja, jotka ne katsovat välttämättömiksi omaisuuden käytön valvomiseksi yleisen edun nimissä tai taatakseen verojen tai muiden maksujen tai sakkojen maksamisen.

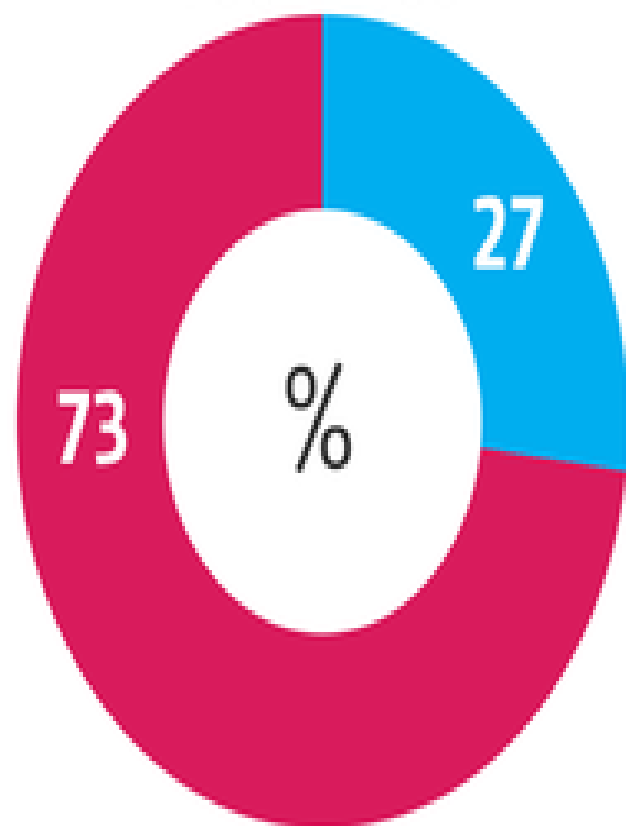
5. Tavoitteet ja ratkaisut

Keinot. Suojaosuuden nostaminen ja sen laskennan epäkohtien korjaaminen

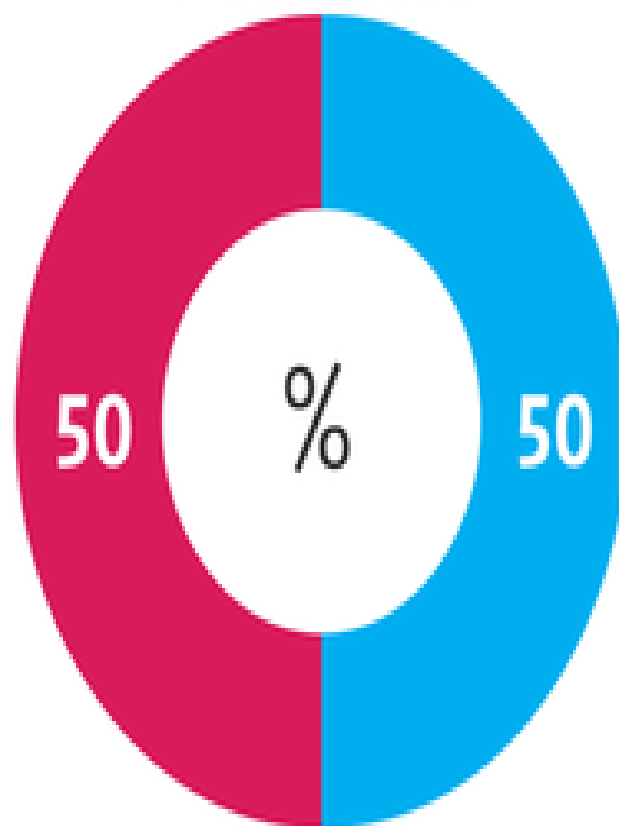
ULOSOTTO KURITTAÄ PIENIPALKKAISINTA

LÄHDE: PEKKA TIÄINEN, TEM

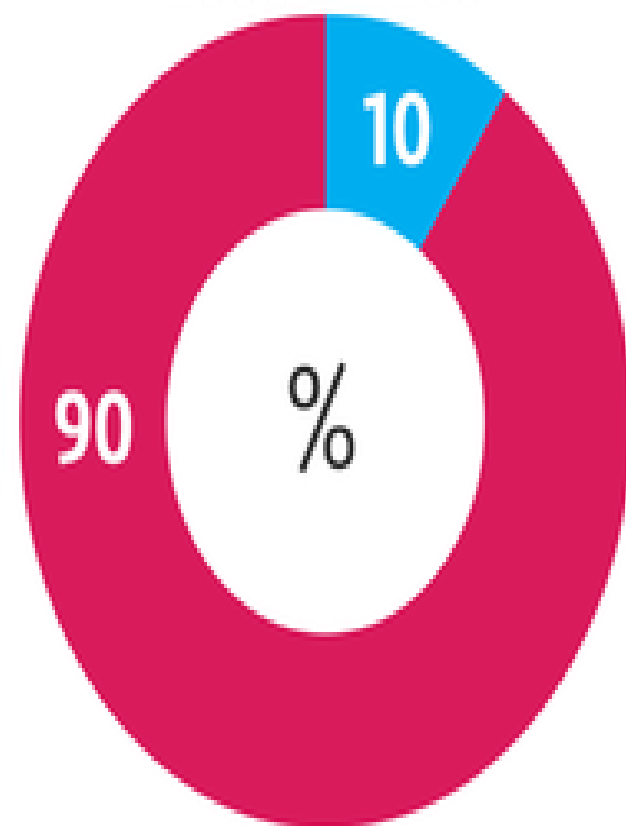
TULOT
700 – 1400

TULOT
1400 – 2800

TULOT
2800 – 4200

● JÄÄ KÄTEEN

● VEROT JA ULOSOTTO

Keinovalikoimaa ratkaisuja haettaessa (osin päällekkäisiä edellisiin)

- **Ulosoton suojaosuuden nosto ja korjaukset laskentaan kiireellisyydessä kärkiasioita. Ulosottooperusteiden uudelleen käsittelyn järjestäminen kun ilmenevät perusteet**
- **Painopisteen siirtäminen ennaltaehkäisyyn lainajärjestelyin ja muilla toimilla ettei maksuja tule ulosottoon.**
- **Oman käden oikeudella tapahtuvien pakkorealisoitien tehokas sanktiointi.**
- **Perusteiltaan ja määrältään virheellisten velkatuomioiden oikaiseminen.**
- **Ulosottovaateiden etuoikeuden poistaminen suhteessa muihin lainoihin, joiden irtisanominen tulee voida estää tekemällä hoito mahdolliseksi (seurausulosottojen ja ulosottojen ketjuttamisen ehkäisy).**
- **15 vuoden vanhenemisen muuttaminen ulosotossa saatavakohtaisesta henkilökohtaiseksi jolloin estyy ulosottoajan pidentäminen 15 vuodesta ulosottoja ketjuttamalla. 15 vuoden vanhenemisen alkamisajankohdaksi vaateen oikeuteen viemisen ajankohta lainvoimaisen tuomion sijasta jolloin vältetään käsittelyn pitkittymisen vanhentumista pidentävä vaikutus. 15 vuoden lyhentäminen kuten 9-10 vuoteen (Saksa 6 vuotta, keskustelua 9 vuodesta, Yhdysvallat Fresh Start pian)**
- **Velkomisen kohteen vakuuden sijaan velkojan vakuus ehdoksi suppean ulosoton aloittamiselle käräjäoikeuden päätöksestä. On epärealistinen ja epälooginen vaatimus että velkomisen kohde asettaa vakuuden. Ulosoton aloittamisesta tulee alkaa rajoittaa erityisistä syistä. Erityiset syyt vapaakuukausille tulee hyväksyä nykyistä laajemmin.**
- **Vakauttamislainoilla velkojen muuttaminen pitkäaikaisiksi lainoiksi normaali- tai alennetulla korolla**
- **Nykyisen kaltaisen viivästyskorkomenettelyn poistaminen kun viivästyskorko pahentaa velkaantumista. Harkittavissa myös ulosottotuoton kohdistaminen ensin pääomaan kun nykyisin se kohdistuu korkoon ja yleisesti vain viivästyskorkoon. Tästä on lakiesitys (Taavi Ahoniemi).**
- **Asianajopalkkioiden ja oikeudenkäyntimaksujen ja perintäyhtiöiden palkkioiden rajaaminen. Ulosoton bonuspalkkauksesta luopuminen**
- **Sopimukset ja akordit maksujärjestelyistä**
- **Velkamoratoriot: maksulykkäykset, ”pankki- ja ulosottolomat”**
- **Luottohäiriömerkintöjen käytön rajaaminen ja kahteen kertaan samasta asiasta tehtyjen merkintöjen sanktiointi. Kahteen kertaan samasta asiasta tehdyn ulosoton sanktiointi.**
- **Omaisuuksien myynnin rajoittaminen ja omaisuuden suoja. Alhaiseen hintaan myynnin kieltäminen ja alhaiseen hintaan ostajan hyödyttäminen jättämällä luovutusvoiton verot perimättä lopettaminen**
- **Vahinkojen korvaaminen**
- **Pankkien vastuu virheistään ja huonoista menettelyistään saatavaa vähentävänä ja vahingonkorvausperusteena. Pankin ei tule voida muuttaa luoton ehtoja yksipuolisesti pankin vaikeuksien tai vaikeuksien ehkäisemisen perusteella.**
- **Perustetaan korvausrahaosto virheiden korvaamiseen sekä käytettäväksi silloin kun joidenkin muiden toimien takia tulee vahinkoseuraamuksia taa toisille ja perusteltua että nämä saavat korvausta.**

Vaihtoehto myöhemmin selvitylle v. 2000 amnestille lertaluonteinen velka-amnesti :

-Esimerkiksi heidän kohdallaan, joilla ulosotto on kestänyt yhtäjaksoisesti yli 15 vuotta, ulosotto nollataan. Sitä lyhemmissä mutta pitkissä ulosotoissa ulosottoa kevennetään suojaosuuden erityiskorotuksella tai ulosottolomilla ettei tule liian suurta ongelmaa valitusta ajankohdasta josta taaksepäin 15 vuotta lasketaan.

Ennaltaehkäisy ulosottojen välttämiseksi, virheiden oikaisu, kohtuullistaminen, korkohelpotukset, velkahelpotukset tai maksulomat vähentävät ulosotossa olevaan summaa 4 miljardia euroa. Tavoite voi olla

- asteittain puoleen kahteen miljardiin ja**
- ajan myötä alle miljardiin.**

Tämä ei vähennä valtion tuloja näillä summilla useista syistä:

- 1. Kun ei ole maksukyvyttömyyttä ja ovat tarpeelliset maksujärjestelyt, maksut hoidetaan ilman ulosottoa.**
- 2. Velkomiskuormituksen vähentäminen, maksuaikojen pidennykset ja ulosottoloukkujen purkamisen kaltaiset helpotukset edistävät velan maksukykyä, yrittämistä ja työllistymistä ja tuovat yhteiskunnalle toista kautta verotuloja ja säästöjä sosiaaliturva-ym. menoihin. Yksipuolinen ulosottokertymän maksimointi ja siitä palkitseminen jättää ottamatta huomioon muut vaikuttavuuden osatekijät sekä syyt ja seuraukset.**
- 3. Oikeusvaltiossa tulojen kerääminen ei voi perustua virheellisesti määriteltyyn velkaan (ns. valhevelka) tai siihen, että velkojan vastuuta virheistä ym. ei otettaisi huomioon. Virheellisen menettelyn hyväksyminen vähentää oikeusvaltion uskottavuutta seurauksena, että toimitaan virallisen järjestelmän ulkopuolella tai ulkomailla ja tämä johtaa menetyksiin.**
- 4. Ulosottojärjestelmän nykyinen toimintapa johtaa valtion verotulojen menetyksiin ja lisämenoihin usealla eri tavalla. Pakkorealisoinnit tapahtuvat alhaiseen hintaan koska myyjänä oleva ulosottomies ei maksa luovutusvoiton veroja. On näyttöä, että jäännösveroille ei jaeta ulosotosta vaikka verot pitäisi maksaa ennen ulosottoa. Luottotappiot kirjataan verovähennyksiä oikeuttaviksi ilman oikeuden päätöstä. Perintäyhtiöt, joille ulosotto siirtää varoja, ovat voineet kanavoida tuottoja alhaisen verotuksen paikkoihin ja kohdistaa kustannuksia Suomeen ja välttää verotusta. Sosiaaliturvajärjestelmä maksaa ulosotossa oleville jolloin ulosotto perintäyhtiöille tuottaa enemmän ja nämä hyötyvät. Ulosottojärjestelmän kustannukset ovat korkea mukaan lukien oikeuslaitoksen kustannukset. Vakuudettomien luottojen myöntäjät ja muutkin siirtävät perintäkustannuksia yhteiskunnalle ja hankkivat tällä kilpailuetua. Useat verotusta syrjäyttävät ja yhteiskunnan menoja lisäävät menettelyt syvät yhteiskunnan saamaa hyötyä ulosotosta.**
- 5. Hyvin toimiva luottamukseen perustuva oikeusjärjestelmä parantaa toimivuutta taloudellisessa ja muussa toiminnassa ja se tuo taloudellista hyötyä myös valtiolle verrattuna huonosti toimivaan pahimmoillaan kriisiytyneeseen järjestelmään.**

Valtion budjetissa oikeusministeriön pääluokassa:
”Talousrikollisuuden torjuntaan ja harmaan talouden vastaiseen toimintaan keskittyvä erikoisperintä toimii maanlaajuisesti jaettuna kuuteen erikoisperintäalueeseen. Erikoisperinnän toimintaedellytyksiä on parannettu nimittämällä jokaiselle alueelle päätoiminen erikoisperinnästä vastaava kihlakunnanvouti ja hänen alaisenaan toimiva erikoisperintätehtäviin erikoistunut henkilöstö, joka on saatu pääosin ulosoton nykyhenkilöstöstä. Erikoisperinnän hallinnollista ohjausta on tehostettu Valtakunnanvoudinvirastossa. Erikoisperinnälle on vahvistettu omat toiminnalliset tavoitteet.”

Huomiot:

- Tämä erikoisperintäorganisaatio ei perustu ulosottokaareen eikä muutoinkaan lakiin ja pitäisi olla laissa**
- Vaikka organisaatio on harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaan, sinne siirretään suuremmat rahavaateet, joita käsitellään harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan menetelmin ja liitetään niitä rikosepäilyihin vaikka sellaisesta ei ole kyse.**
- Pahimmoillaan talousrikollisuus voi hyödyntää väärin kohdistunutta toimintaa ja välttyä vastuusta.**

Virheellinen velkominen ja velkoja vastuu, virheellinen ulosottooperuste. Miten saadaan oikaisumenettelyt toimiviksi? Eräs mahdollisuus on kehittää Kauppakaaresta, että liikaa perityn, väärin poisannetun takaisin maksamisen tai väärän velan lisäksi korvataan puolet -periaatetta.

Kauppakaaren 9 luvun 11 §:n mukaan ”joka vaatii velkaa, minkä tietää maksetuksi vetäköön sakkoa puolen siitä, mitä vaatii, asianomistajalle yksinänsä”, 11 luvun 2 §:n mukaan ”jos joku kieltää lainan ja hänen sitten havaitaan tietien pitävän sitä hallussansa, niin antakoon sen takaisin ja korvatkoon vahingon; vetäköön lisäksi sakkoa puolen sen arvosta” ja 11 luvun 4 §:n mukaan ”joka omistajan luvatta ja suostumuksetta myy, panee pantiksi tahi antaa pois mitä on lainaksi saanut, maksakoon sen täysin lainanantajalle ja vetäköön sakkoa puolen sen arvoa. Lainanantajalla olkoon myös valta lunastaa se takaisin. Jos sen ostajassa taikka pantiksi tahi lahjaksi ottajassa havaitaan vilppiä, niin antakoon hän sen lunastuksetta omistajalle takaisin, ja vetäköön lisäksi sakkoa niin kuin tässä on sanottu. Sama olkoon laki, jos joku toisen nimeen ottaa lainan eikä sitten voi näyttää sen tapahtuneen hänen luvallansa ja suostumuksellansa.”

Korvaamiskysymys

Ulosottokaaren 3 luvun [111 §](#):n perusteella joka kuuluu seuraavasti:

”Vahingonkorvaus valtion varoista
Valtion varoista voidaan harkinnan mukaan ilman oikeudenkäyntiä maksaa vahingonkorvausta asianosaiselle tai sivulliselle, jos valtion korvausvastuuta voidaan pitää selvänä tai korvauksen maksamista kohtuullisena. Jos valtiolta korvausta saanut olisi voinut hakea korvausta toiselta, valtiolla on oikeus vaatia maksamansa määrä viimeksi mainitulta.”

- Kysymystä, voidaanko arvioida että puolet velkatuomioita on virheellisiä, voidaan kuitenkin yrittää arvioida?**
- Vuonna 2015 tuomioistuimissa ratkaistiin 522 394 asiaa. Niistä ns. summaarisia 343 990 kpl. Yleisesti päätökset tehdään rutiinilla tutkimatta.**
 - Osa ratkaisuja on virheellisiä. Velkaa ei lainkaan ole tai se on määritelty virheellisesti. Tuomiot tehdään velkojaa kuulemalla dokumentteja ja todisteita käsittelemättä. Jälkeenpäin oikaisu on tehty ylivoimaiseksi tai mahdottomaksi vaikka todisteet olisivat. Tämä johtuu pitkälti siitä, että asioiden määrää pyritään rajaamaan siten, ettei niitä oteta käsittelyyn tai oikeudenkäyntimaksuin.**
 - Merkittävä osa velka-asioista on sellaisia että niitä ei olisi koskaan pitänyt tuoda tuomioistuimiin koska asiat olisivat olleet hoidettavissa huolenpidolla asiakkaista, maksujärjestelyillä jne. mutta tuomioistuintuomion saaminen on tehty liian helpoksi velkojille.**
 - Massavelkominen mahdollistaa että väärin velkojat saavat vaatimuksiaan läpi tuomioistuimissa kun niitä ei tutkita.**

-Ongelmaksi on tullut ulosottomiehen menettely, jolla lisätään ulosottoja ja paisutetaan ulosottosummia.

Menetelmä 1: Ulosottokaaren tarkoittamana erityisenä syynä vapaakuukausille ei oteta huomioon lainanhoitomenoja, jolloin lainat tulevat irtisanotuiksi ja ne tulevat ulosottoon ja omaisuuksia pakkorealisoitavaksi. Ulosottomiehellä on käytäntö, että velat otetaan huomioon vain ulosottoon tulojärjestyksessä.

Menetelmä 2: Ulosottomies myy omaisuutta alle markkinahinnan tai hintojen ollessa alhaalla jolloin velkaa jää vaikka omaisuudet pakkorealisoidaan. Menettely on vastaava mitä pankit tekivät 1990-luvun pankkikriisissä ja tekevät edelleen mutta lisäksi ulosottomies tekee samaa. On näyttöä, että ulosottomies hyödyntää tässä bulvaaneja 1), jotka saavat hyötyä. Pakkorealisointeja on tehty 2006-2016 18 000 kpl (puolella miljardilla eurolla), enemmän kuin 1930-luvun lamavuosina 1929-1936 15 000 kpl ja pakkorealisointeja on voimakkaasti lisätty erikoisperintäorganisaation toteuttamisen jälkeen vuodesta 2010. Ei osata eikä uskalleta valittaa. Omaisuuden suoja ei ole.

1) Bulvaani voi olla velkoa itse, ulkopuolinen välikäsi, ostaja jolle annetaan vinkki, vierasvelkapantti haltija joka ei piittaa muusta kuin että saa lainasaatavan, vaikka myynti on alihintainen tai alhaiseen hintaan verrattuna todelliseen arvoon. On tiedossa asia jossa välikäsi on vienyt koko hyödyn eikä ulosottoon ole jäänyt mitään muuta kuin mitä ulosotto on saanut ennakkoon. Tämä herättää epäilyn että järjestelyn takana on sopiminen.

Menetelmä 3: Luottohäiriömerkintöjen käyttö siten, että lainajärjestelyitä ei voi tehdä ja lainoja irtisanotaan. Niitä käyttävät myös perintäyhtiö- ja rahoitusalan velkojat myös riita-asioissa ilman oikeuskäsittelyä eikä mitään oikeuden päätöksiä.

Jokin aika sitten ulosottomies jäi kiinni miljoonan euron luottohäiriömerkintävirheestä. Todistettusti samoista asioista on enemmän kuin yksi ulosotto ja ulosottomerkintä. Luottohäiriömerkintöjä on 425 000 henkilöllä liki kaksinkertainen määrä verrattuna kunakin hetkenä ulosotossa olevien henkilöiden määrään. Vältän voimakkaita ilmaisuja mutta luottohäiriömerkinnöistä on tullut eräänlainen musta lista jolla vaikeutetaan liki puolen miljoonan ihmisen ja lisäksi perheiden elämää ja aiheutetaan lainojen irtisanomisia ja omaisuuden pakkorealisointeja.

Menetelmä 4. Ulosottomies pyrkii lakia takaisinsaannista konkurssipesään tai muita keinoja käyttäen haalimaan ulosottoon ja pakkorealisointiin sivullisten tai muuten ulkopuolista omaisuutta. Takaisinsaantilain tarkoitus on ollut ettei velkojan ulottumattomiin siirretä omaisuutta ja velkakuormitusta konkurssipesään. Tämä on käänntynyt tarkoitustaan vastaan kun takaisinsaantilakia käyttäen tai muilla keinoja haalitaan alhaiseen hintaan pakkorealisoitavaksi omaisuutta jollain mm. takaisinsaantilailla on haluttu estää.

5. Aiemmin oli tarkkaa että on panttaus ja vierasvelkapanttaus. Nykyisin tätä kierretään pakkorealisoimalla omaisuutta, joka ei ole vakuutena ulosoton hakijalle ja tämä toteutetaan erilaisilla keinotekoisilla järjestelyillä ulosoton kohteen tai muiden vahingoksi.

6. Ulosoton maksimointi tapahtuu ulosottokaaren ja muun laindäädännön sisältämän oikeusturvan kustannuksella. Yksi menetelmistä on että valituksiin ym. kirjoitetaan lausunto oikeuden päätöksen muotoon ja koska oikeuslaitos ei pysty tutkimaan asioita, se kirjaa päätöksen referoiden ulosottomiehen lausuntoa ja tämän esittämällä tavalla.

Vallan kolmijaon nykytila

I.Lainsäädäntövalta

II.Toimeenpanovalta. Perintä- ja ulosottoteollisuus. Lainvalmistelu. Valvonta. Instituutiot Valtakunnanvoudin virasto ja ulosottovirastot. Perintäyhtiöt keskeisinä mm. Lindorff (Intrum Justitia kuuluu siihen vuodesta 2015), PRA Suomi Oy (siihen ovat liittyneet Suomen toiminnot yhtiöistä Aktiv Hansa/Aktiv Kapital ja C & A joille siirtyivät Arsenalin 12 miljardia markkaa 600 milj. markalla). Asianajotoimistot. Valtion instituutioiden kustannuksella toimiva luottotoiminta samalla lobbausorganisaationa.

III.Tuomiovalta

6. Johtopäätöksiä: Uuden alun periaate peruslähtökohdaksi perintään ja ulosottoon

Uuden alun periaatteen ottaminen lähtökohdaksi esimerkiksi:

*** Suojaosuuden tasonosto jälkeenjääneisyyden korjaamiseksi ja porrastetusti korkeampi suojaosuus pidemmissä ulosotoissa**

- Pitkien ulosottojen katkaisua nopeammin kuten 10 vuodessa (Saksa 6 vuotta, tulevaisuudessa ehkä 9 vuotta, Yhdysvalloissa vieläkin vähemmän) haasteesta (ei enää lainvoimaisesta tuomiosta), kun ei ole kyse velan hoidon laiminlyönnistä.**
- Vanhenemismenettely muutetaan henkilökohtaiseksi nykyisen sijasta, jossa ulosotto saa aikaan uusia ulosottoja ja ulosottojen ketjuuntuminen tekee ulosotosta ikuista 15 vuoden sijasta.**
- Nykyisen kaltaisen viivästyskorkomenettelyn lopettamista ja korvaamista normaalikorolla**
- Laina-aikojen pidentäminen tarvittaessa siten, että valtio ostaa vaikeat saatavat, mutta maksaa obligaatioilla joita lyhennetään veloista saatavien maksujen mukaan, jolloin järjestely on budjettineutraali kuten 1930-luvun järjestelyissä**
- Pakkorealisointijärjestelmän alasajo niin että pakkomyynnit ovat vasta viimeinen keino ja vaativat erillisen oikeuden päätöksen. Takaisinsaanti ja kauppojen purkumenettely väärin toteutettuihin pakkorealisointeihin.**

- Uuden alun periaatteen ottaminen lähtökohdaksi (jatkuu):**
- **Velkojan vastuun ottaminen oikeuskäytäntöön velkojan saatavaa rajaavana kun velkoja on toiminut moitittavasti ja sanktiointi väärästä velkomisesta eräänä mahdollisuutena puolella virheellisesti perityn velan määrästä**
 - **Vakuus- ja korvausrahaston VKR (työnimi) perustaminen. Alkupääoma Arsenalin jäljellä olevat varat ja aletaan periä rahoitus-alalta maksua, että pääoma saadaan riittäväksi, että tuotoilla voidaan maksaa korvauksia vahinkojen ja virheiden varalle. VKR tutkii tuomiovirhe-epäilyt, korvaa virheen tai sosiaalisen syyn perusteella ja vie tarvittaessa asian oikeuden oikaistavaksi. VKR rahoittaa tätä alitutkittua aihetta.**
 - **Valtion talouden tarkastusvirasto tutkii ulosotto- ja perintäjärjestelmän ja sinne toimitetaan tiedot epäselvyyksistä velkomisissa. Valtakunnantoukudinvirasto ei ole riippumaton ja puolueeton elin koska ylläpitää ulosottojärjestelmää.**
 - **Suomen 100 vuotisen itsenäisyyden nimessä velka-amnestilaki jolla poistetaan kaikki vuotta 2000 edeltäneet ulosotto- ja pakkoperintävelat askeleena kohden järjestelmää, jossa ulosotto- ja pakkoperintävelat lyhenevät nykyistä nopeammin. Amnestilakiin voidaan sisällyttää kompensatioita jos tätä varten varataan määräraha.**

Ratkaisuja

- Resurssit**
- Yleisen tuomioistuimen ja hallinto-oikeuksien yhteistoimintakysymys (mm. peräkkäisten käsittelyiden ongelma) tai muut hallinnolliset ratkaisut kuten erikoistuminen oikeuslaitoksen sisällä erikoistumista vaativiin asioihin**
- Oikeuskäytäntöjen muutokset**
- Lainmuutokset koskien tuomiovallan käyttöä**
- Menettelymuutokset ja lainmuutokset koskien yksityistä ja tuomioiden toimeenpanoa**

YLE:n taannoisessa kyselyssä tuomareista puolet oli sitä mieltä että oikeudessa syntyy virheellisiä päätöksiä.

Tästä ei voida suoraan päätellä virheellisten päätösten osuutta. Useat konkreettiset esimerkit osoittavat, että niitä on ja ne ovat usein erittäin merkittäviä asioita. Virheellisten velkатуomioiden oikaisumenettelyt Suomesta puuttuvat.

Esitän kysymyksen, voidaanko arvioida että puolet velkатуomioita on virheellisiä? Asian tutkiminen on vaikeaa koska valtion talouden säästösyistä tietojen saaminen on vaikeutunut kun tilastotuotantoa on alettu ajamaan alas. Mm:

[\(/index.html\)](#)

[Etusivu \(/index.html\)](#) > [Tilastot \(/til/index.html\)](#) > [Oikeus \(/til/oik.html\)](#) > [Käräjäoikeuksien siviiliasioiden ratkaisut \(/til/koikrs/index.html\)](#) > [Käräjäoikeuksien siviiliasioiden ratkaisut -tilaston tuotanto on päättynyt](#)

Tämä tilasto on lakkautettu.

Tilastosta ei enää tuoteta uusia tietoja.

Käräjäoikeuksien siviiliasioiden ratkaisut -tilaston tuotanto on päättynyt

Tilaston tuotanto on päättynyt. Viimeisimmät, vuotta 2013 koskevat tiedot on julkistettu huhtikuussa 2014. Lisätietoja Tuomioistuintilastoja lakkautetaan ([/ajk/tiedotteet/2015/uutinen_002_2015-01-27.html](#)) -uutisessa.

Päivitetty 27.1.2015

Ulosotto- ja perintäjärjestelmä on kallis ja tehoton ja aiheuttaa vahinkoa työllisyydelle, yrittämiselle ja kansantaloudelle, yksityisille ihmisille ja perheille, luottamukselle oikeusvaltioon. Syylistämisen asenteista tulee luopua ja asenteista jotka sysäävät automaattisesti vastuun yksilöille. Riskitkin ovat osa talouden toimintaa ja yhteiskunnan rooli on toimia vakuuttajana ylivoimaisten riskien toteutumisen varalle. On tarpeen huolehtia Suomen kansainvälisestä maineesta demokraattisena oikeusvaltiona jossa on toimivat instituutiot ja hyvä hallinta. Siksi on ajoissa tarpeen uudistaa etteivät asia ajaudu huonoon suuntaan ja korjata virheitä ja tutkia vaikutuksia että osataan tehdä oikeanlaisia toimia.

Suomella ei ole varaa ylläpitää kallista ulosotto- ja perintäjärjestelmää jonka keskeinen tehtävä on hoitaa pankki- ja muun rahoitusalan perintää yhteiskunnan kustannuksella ja aiheuttaa paljon negatiivisia vaikutuksia jotka syövät yhteiskunnan ulosotosta saamat hyödyt. Järjestelmän heikentyminen on osa 1990-luvun pankkikriisin pitkää varjoa joka muutti Suomen oikeusjärjestelmää pankkitukijärjestelmän suuntaan ja erkaannuttiin niistä oikeusvaltion periaatteista joita oli vahvistettu 1970- ja 1980-luvuilla.

**Kiitos mahdollisuudesta esittää ajatuksia,
jotka toivottavasti palvelevat keskustelun
virikkeinä ja valmisteltaessa uudistuksia !**

Kirjallisuus

Edellä

Tilastotietoa täydennykseksi

- Valtakunnanvoudin virasto VVV, raportit ja täydentävää tietoa Teemu Turpeinen**
- Tilastokeskus, perustuu VVV:n tilastointiin**
- Luottohäiriöt Suomen Asiakastieto Oy**
- Tiedustelu**
- Valtion budjetti**
- Pekka Tiainen laskelmat ja analyysit**

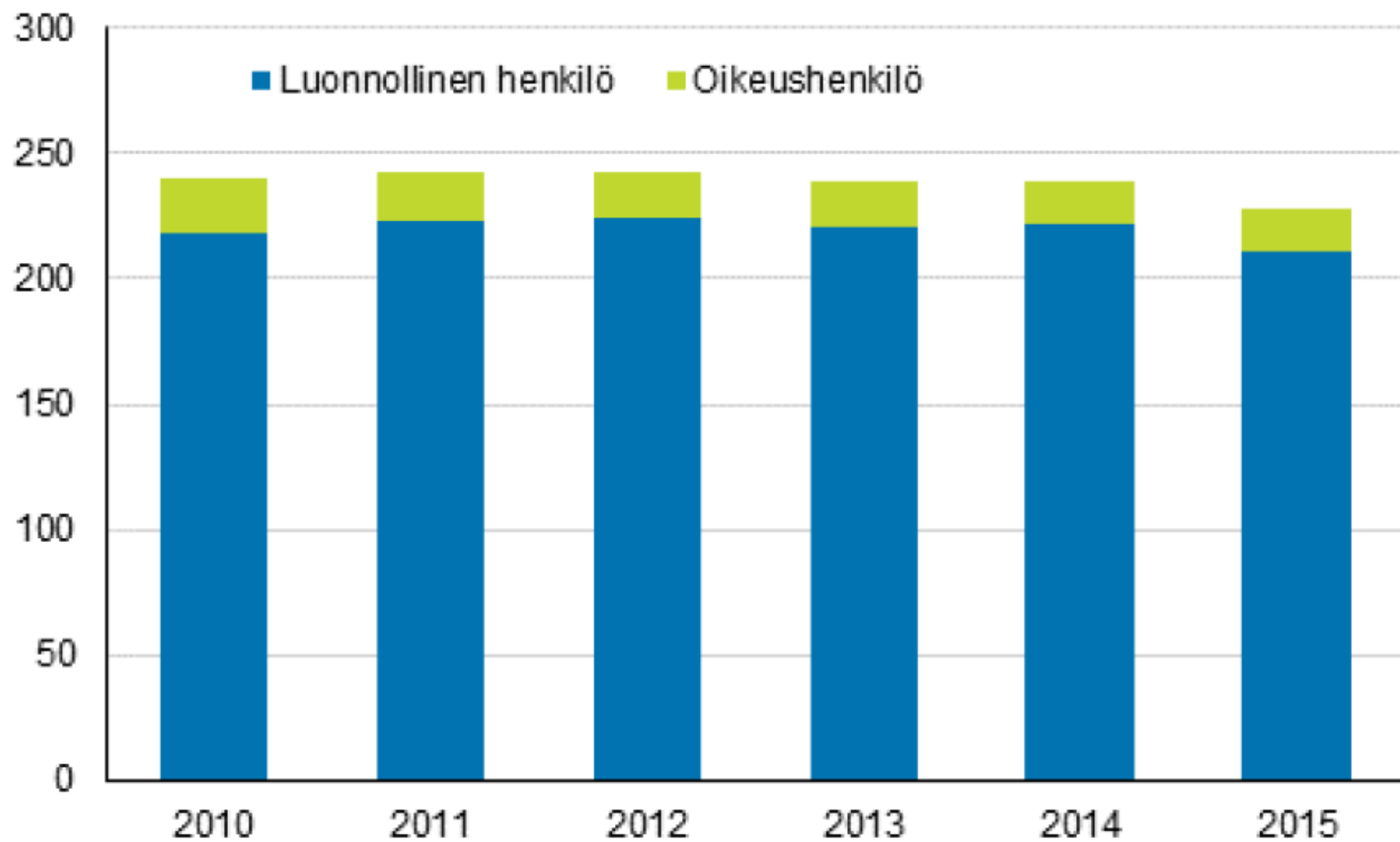
Kotitalouksien velat, milj. euroa, 2,8 %-yksikön koron nousu nostaa kotitalouksien menoja 4 miljardilla eurolla mikä on yhtä paljon kuin nykyinen ulosoton kokonaismäärä

Vaade	Vuosi									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Velat yhteensä	91 685	101 245	109 666	113 733	120 514	127 086	133 513	136 483	142 153	147 302
Lainavelat	84 008	93 210	100 057	105 399	112 021	118 264	124 520	127 758	132 422	137 689
Muut velat	7 677	8 035	9 609	8 334	8 493	8 822	8 993	8 725	9 731	9 613

Velkajärjestelyhakemuksia jätettiin yhteensä runsaat 4 200 kappaletta eli pari prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Yhteensä 3 600 hakemusta sai aloittamispäätöksen.

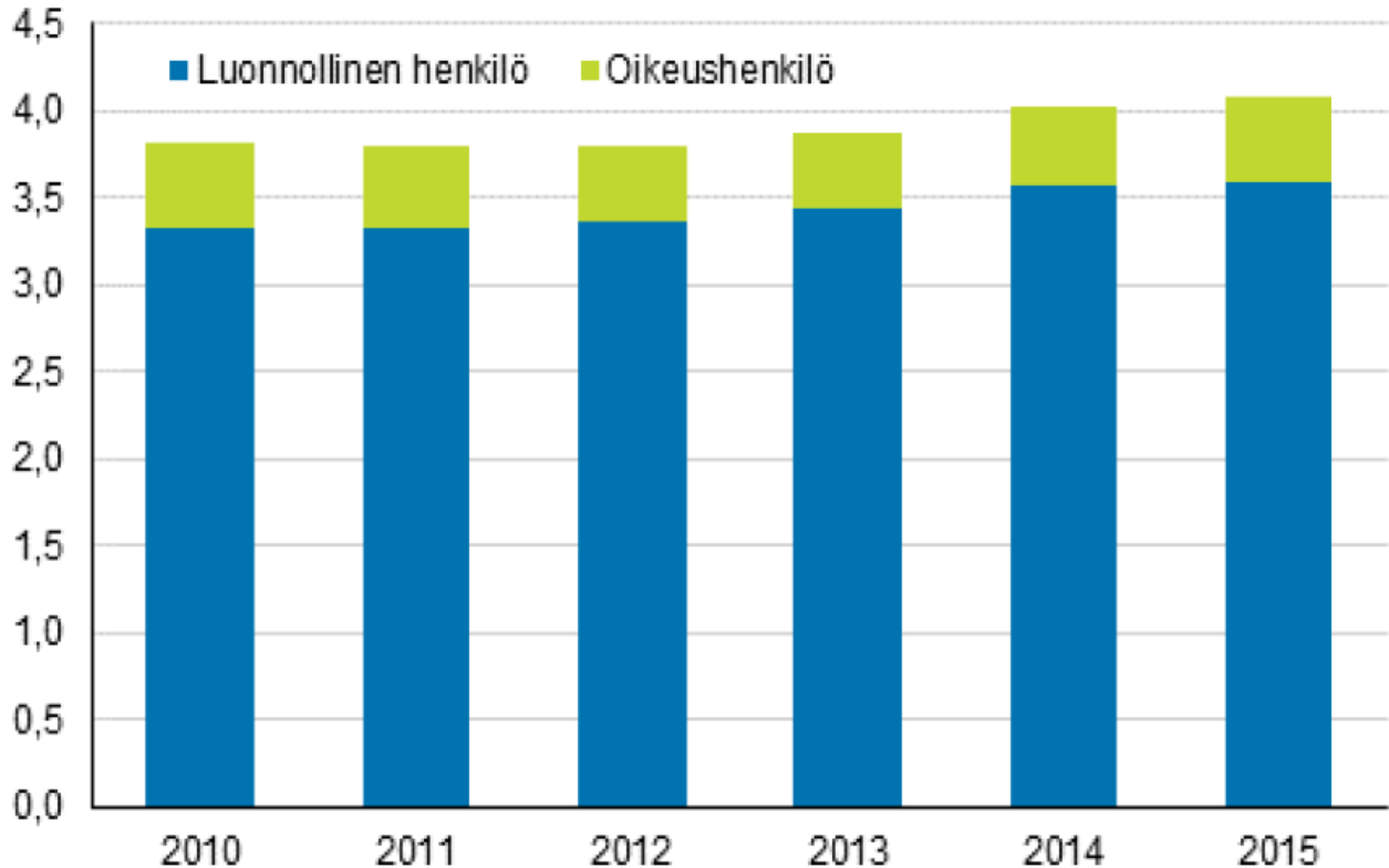
Tilastokeskus tilastot vuosi 2015

Velallisten lkm, tuhatta

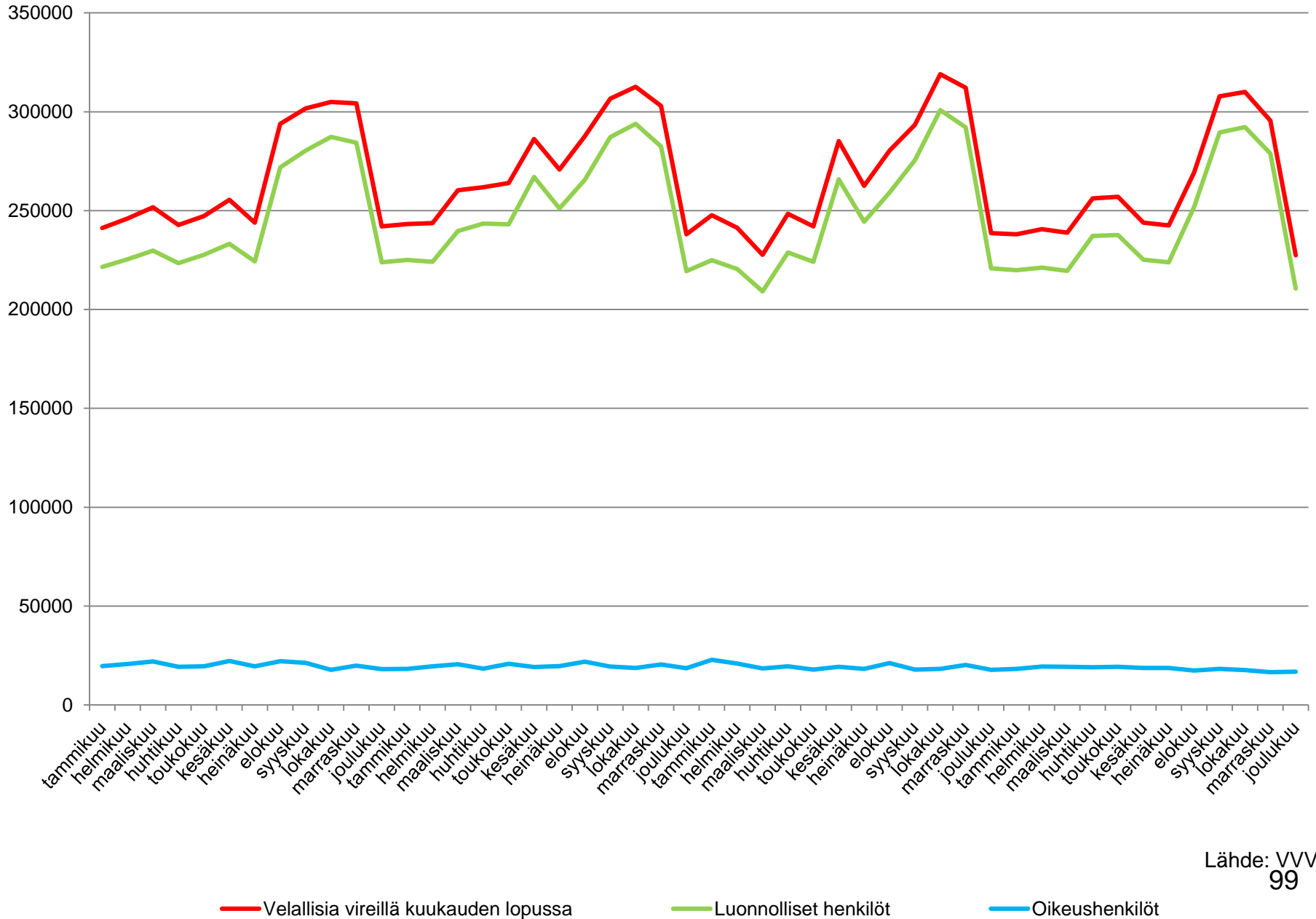

Ulosotto. Distraint, billion euro. Natural persons, blue. Legal persons green

Miljardia euroa

Vireillä olevat velalliset kuukauden lopussa, 2012-2015

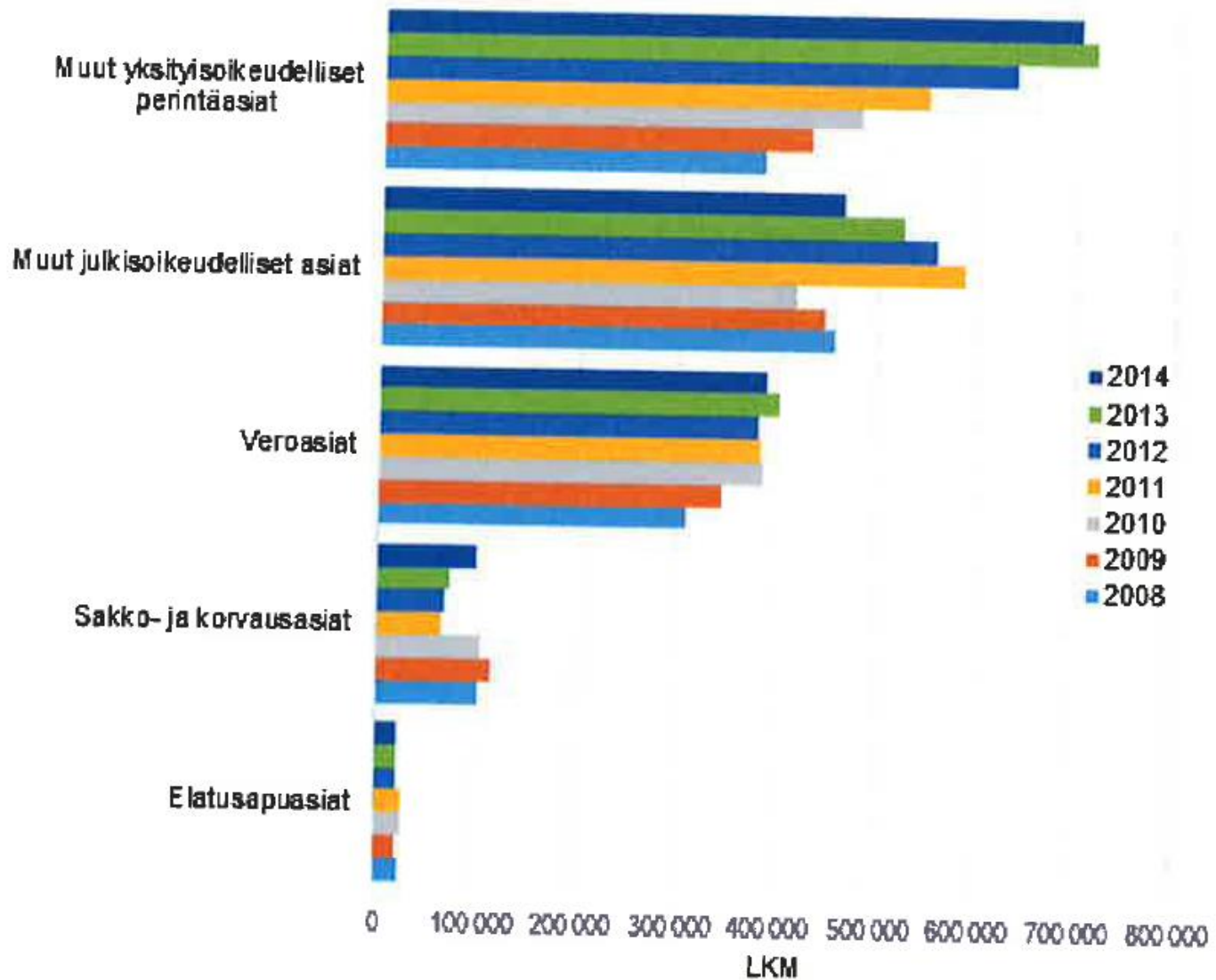
Tilastokeskus tilastot ja luottohäiriötilastoa

-Tilastokeskuksen tilasto perustuu

Valtakunnanvoudinviraston tietoihin.

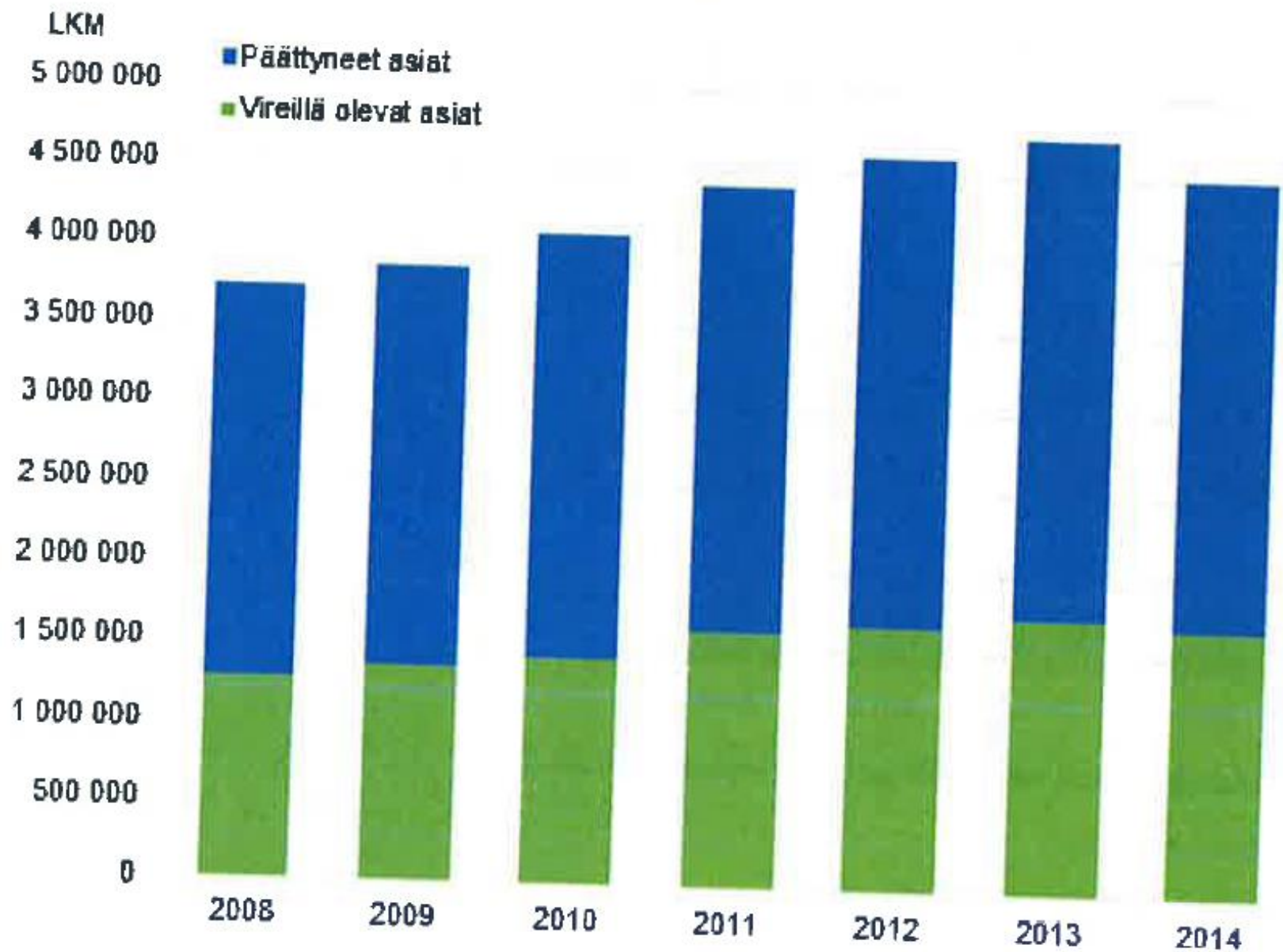
**Luottohäiriöt Suomen Asiakastiedon
tilastoihin**

Tilastokeskus - Ulosottoasiat

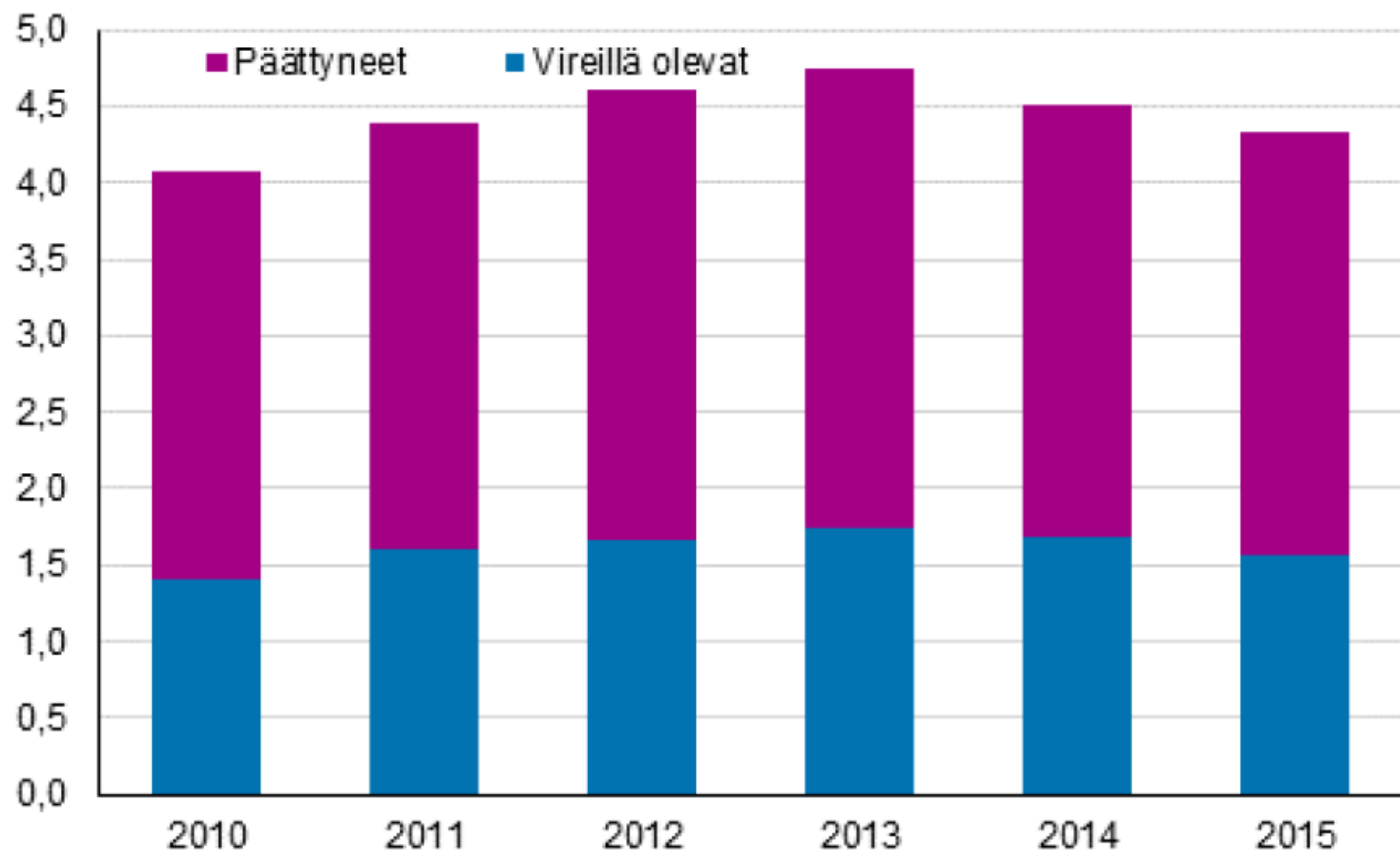

Vireillä olevien ulosottoasioiden lukumäärät asian mukaan vuosina 2008–2014

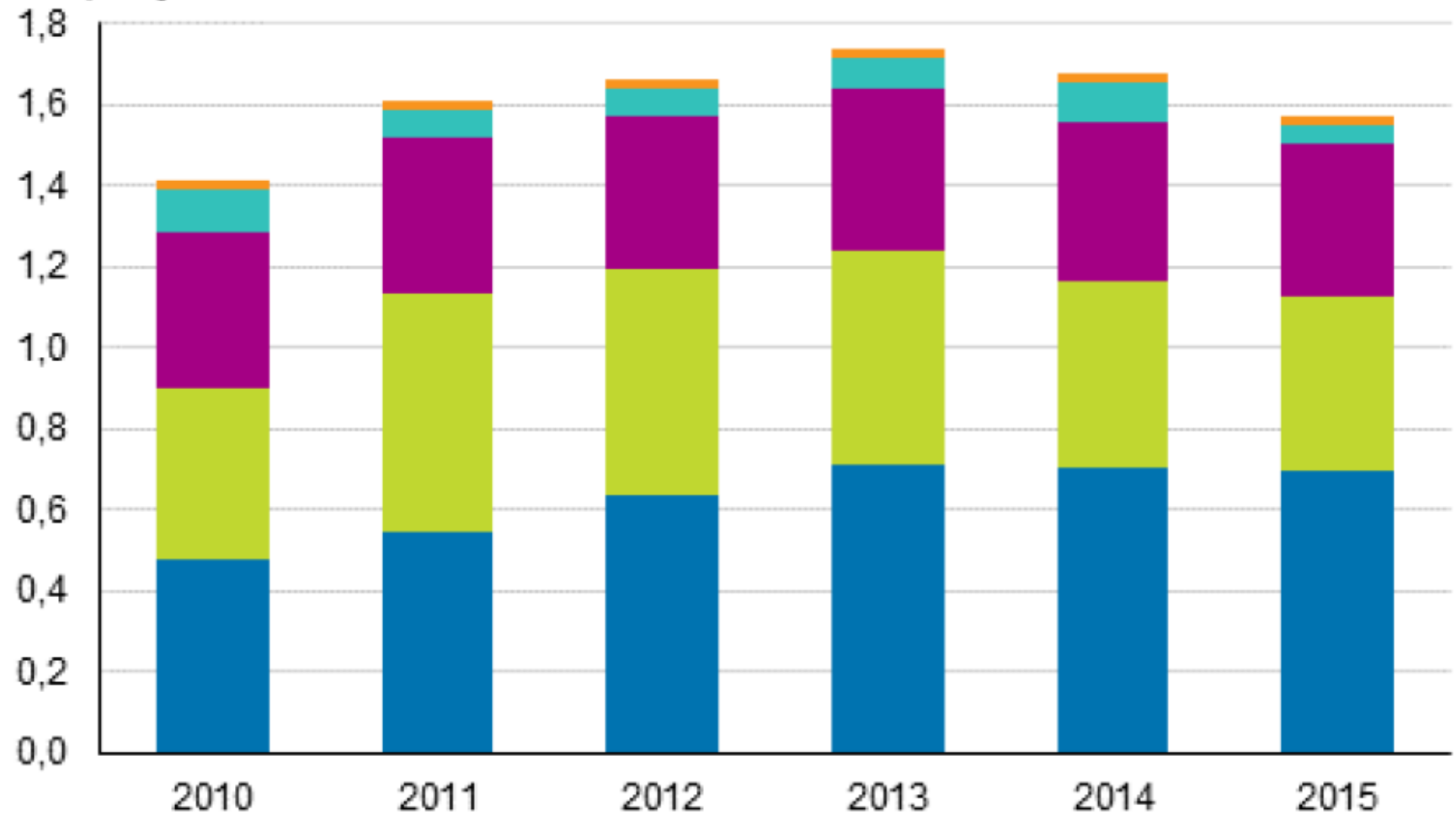
Ulosottoasioiden määrät vuosittain 2008–2014

Lkm, miljoonaa

Lkm, miljoonaa

Muut asiat

Veroasiat

Muut yksityisoikeudelliset perintäasiat

Sakko- ja korvausasiat

Muut julkisoikeudelliset asiat

MILJ.EUROA
4 000

Ulosottovelka, mies

Ulosottovelka, nainen

Perinnässä olevat asiat, mies

Perinnässä olevat asiat, nainen

LKM
1 200 000

3 500

1 000 000

3 000

800 000

2 500

600 000

2 000

400 000

1 500

200 000

1 000

0

500

0

2008

2009

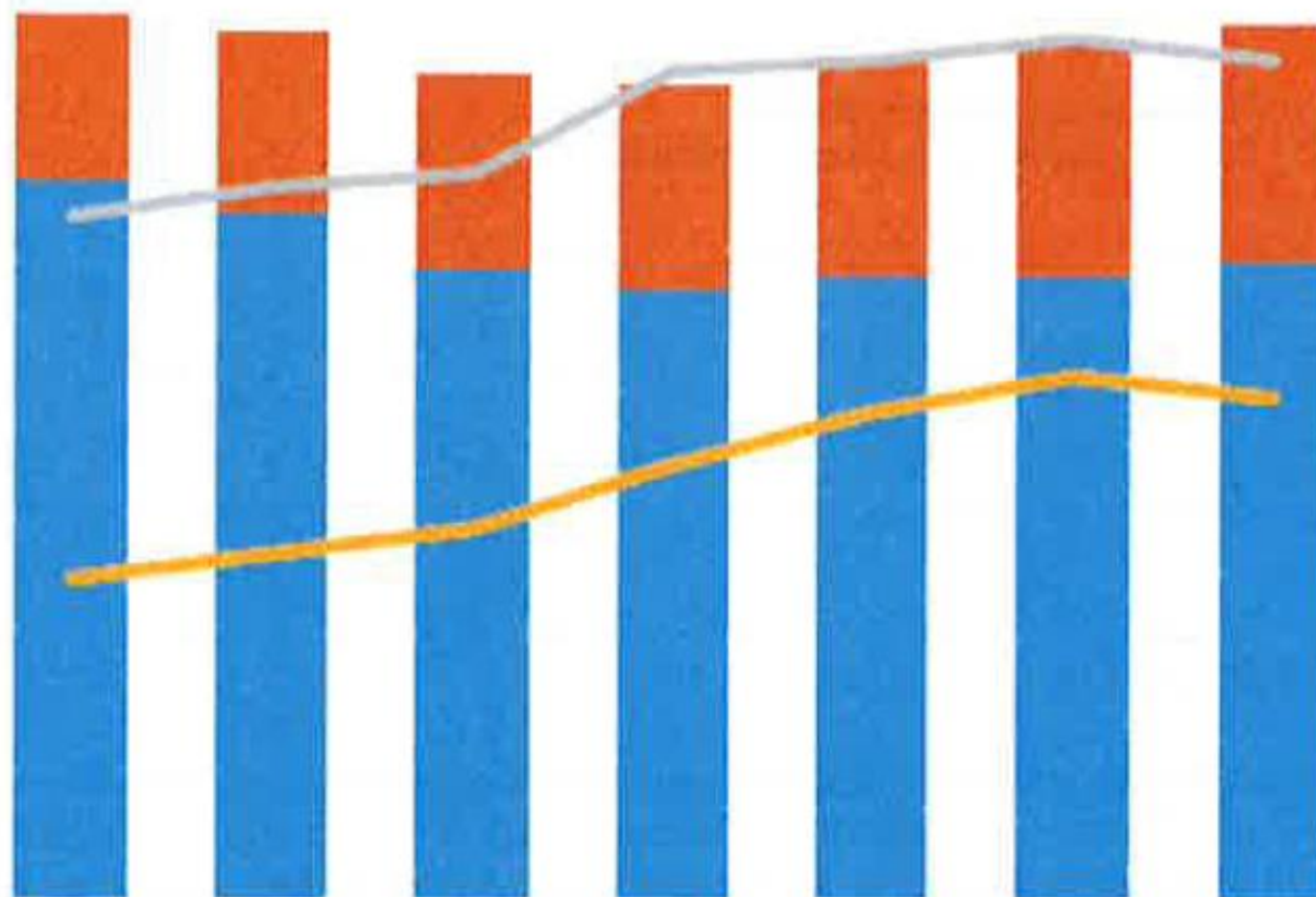
2010

2011

2012

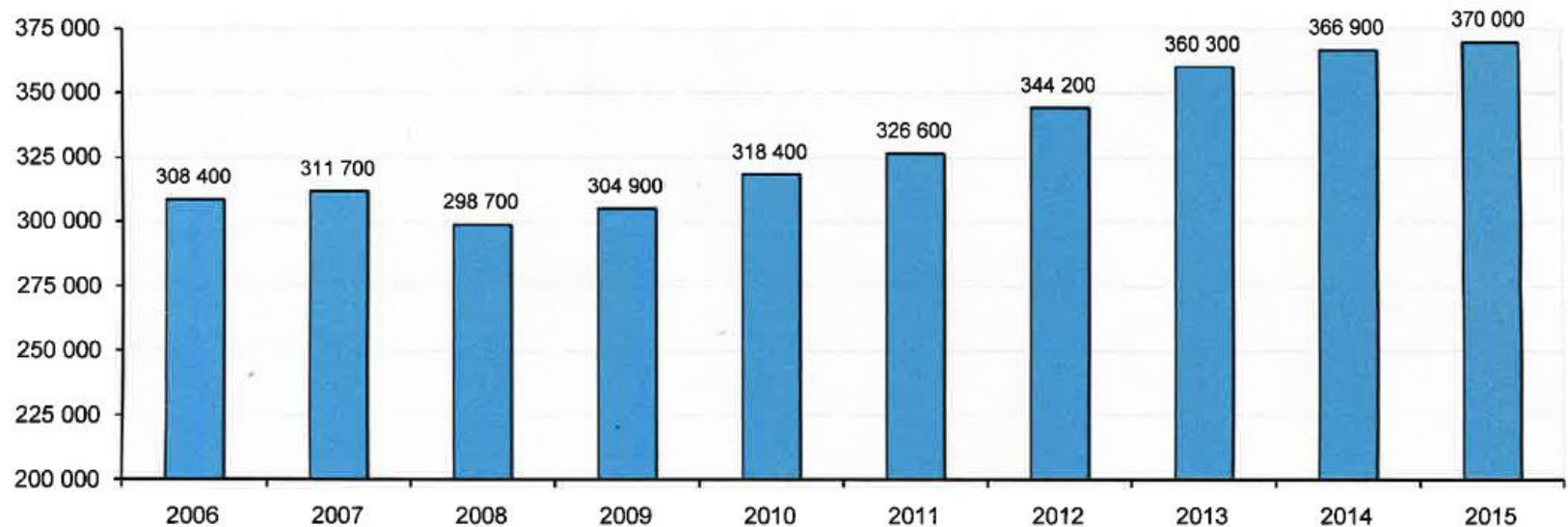
2013

2014

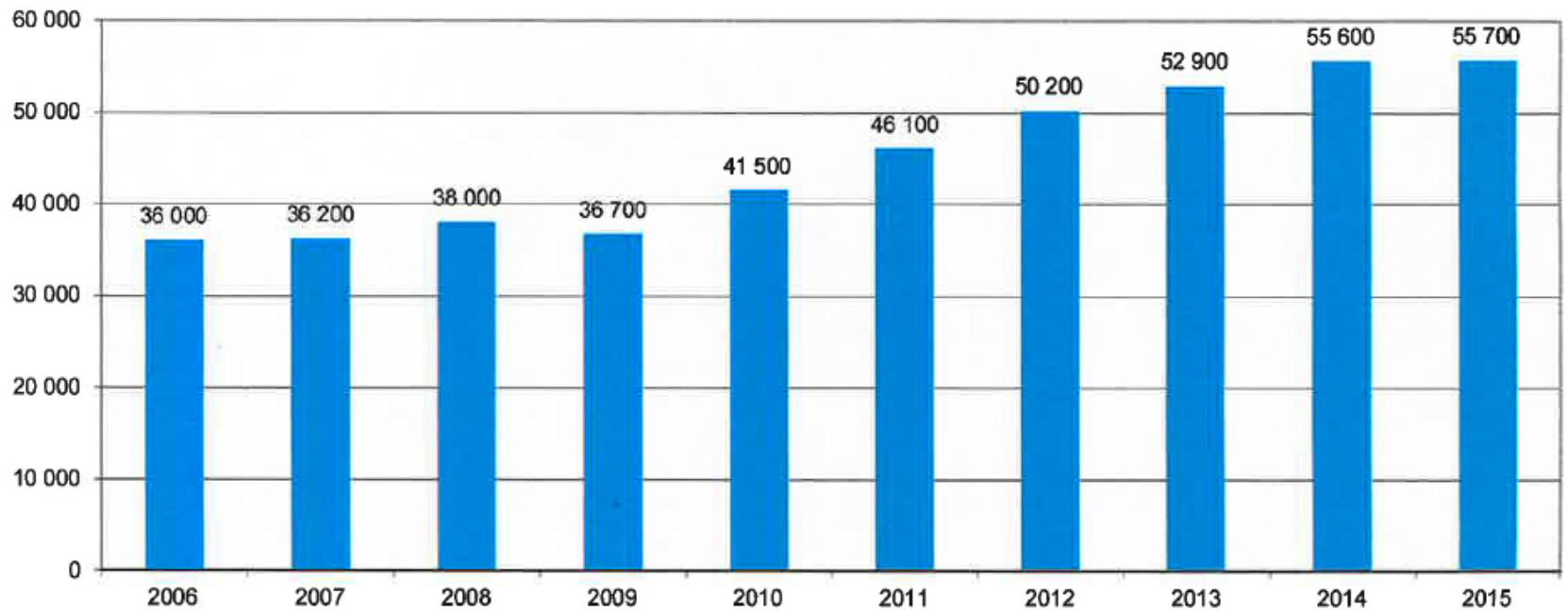
Henkilöt, joilla on maksuhäiriö 30.9.2006-2015

Persons with payment defaults 30.9.2006-2015

Yritykset, joilla on maksuhäiriö 31.3.2006-2015

Companies with payment defaults

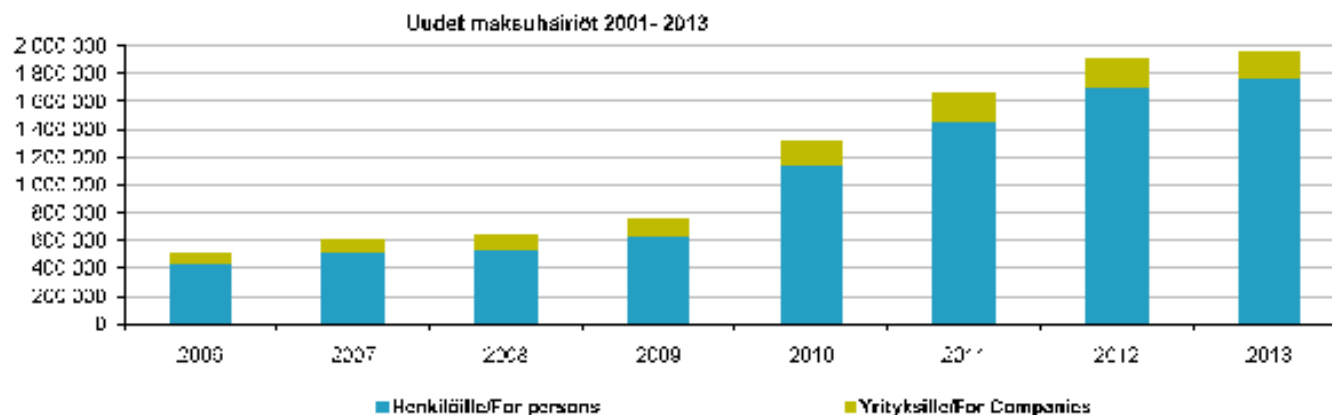

Uudet maksuhäiriömerkinnät

New payment default entries

1.1.-31.12.2013 Henkilöille, For persons: 1 766 337 (+3,7 %)

1.1.-31.12.2013 Yrityksille, For companies : 196 415 (-7,3 %)

2011 lähtien jokainen ulkoistettu sisällama- ja ka-ohjelmalla oma maksuhäiriömerkintä, joka on kasvatettu uusin maksuhäiriömerkinnän määrän merkittävästi

2013-2016 velka- asiat 300 000 kpl

- Käräjäoikeuksiin tuotujen velka-asioiden määrä on räjähtänyt 2000-luvun alun noin 50 000:sta vuodessa kuusinkertaiseksi, 300 000:een vuodessa. 1990-luvulla ne kattoivat käräjäoikeuksien siviiliasioista 20 %, ja vuodesta 2013 liki 70 %. Muiden riita-asioiden määrässä on ollut kasvua 50 000.**

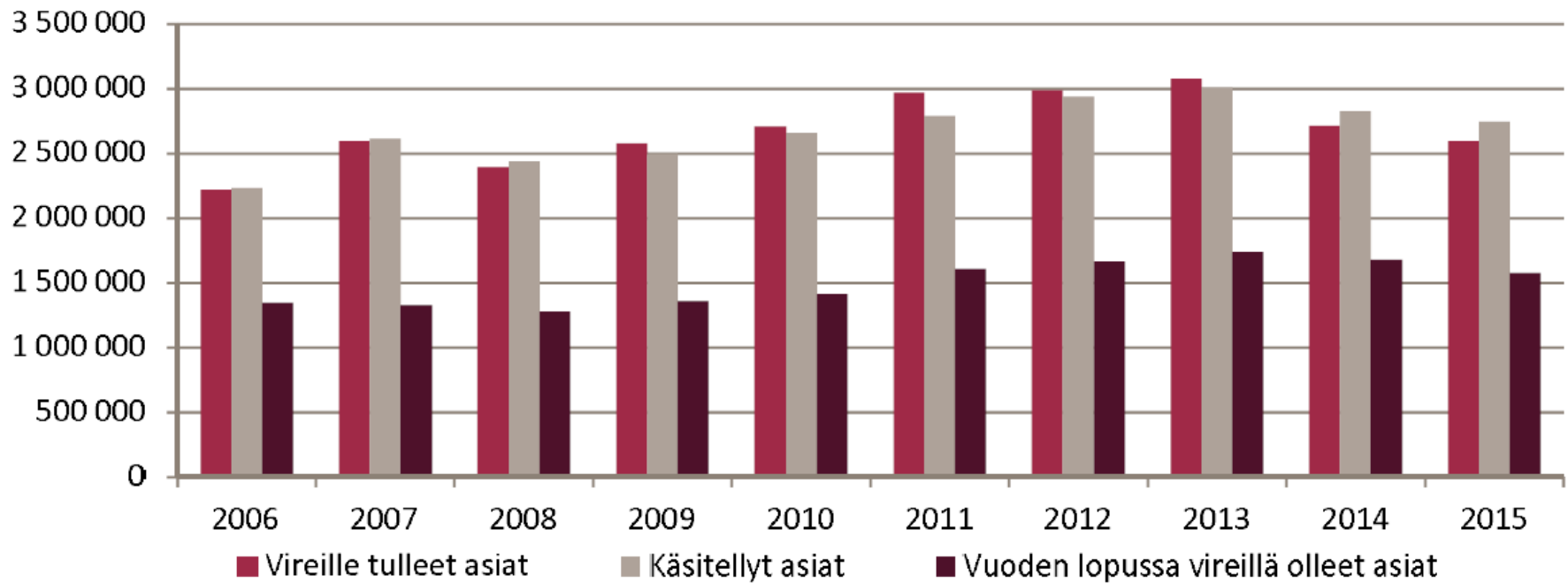
Seuraavassa on ulosottotilastoa.

The current situation

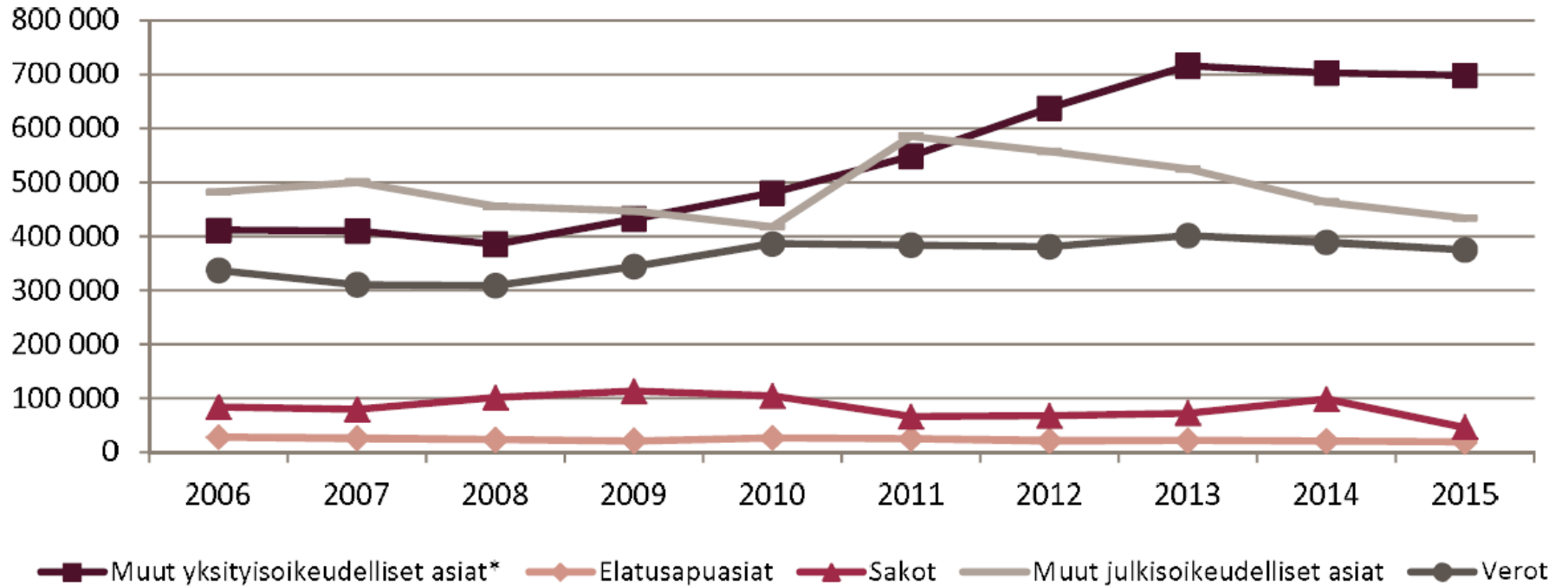
Share of debt related affairs in total number of civil affairs in the district court was in 2013, 2/3: een (about 300 000), while the proportion of 1/10 was at the end of the 1990s.

District Courts the number of debt affairs has exploded in the early 2000s from about 50 000 per year to six-fold, to 300 000 per year. In the 1990s, they covered in the district courts 20 % of civil cases, and in 2013 and after that approximately 70%. In the number of other dispute affairs has been an increase of 50 000.

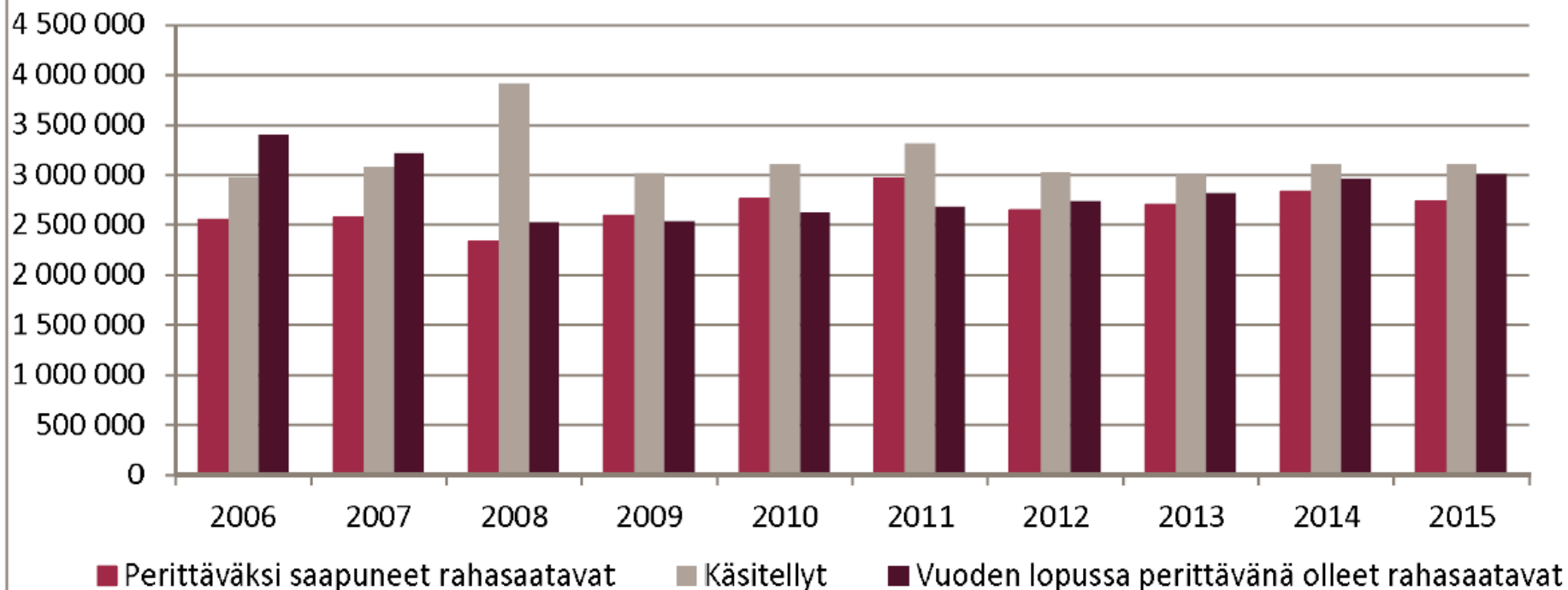
Vireille tulleet, käsitellyt ja vuoden lopussa vireillä olleet asiat

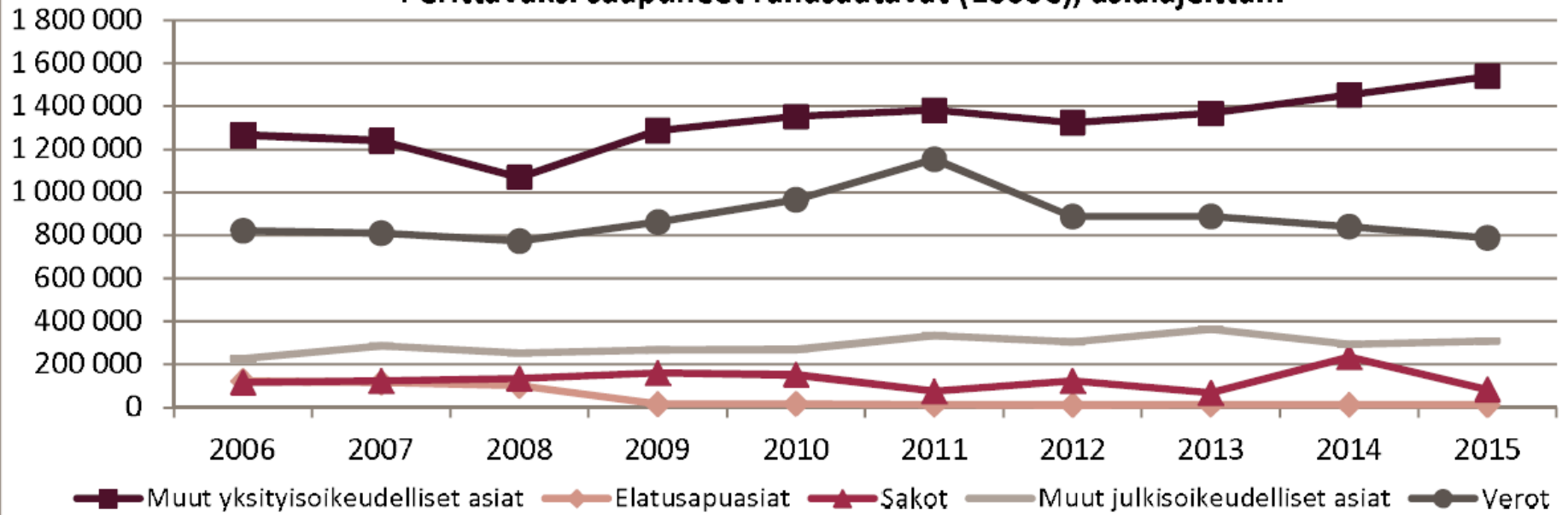
Vireillä olleet asiat vuoden lopussa, asialajeittain

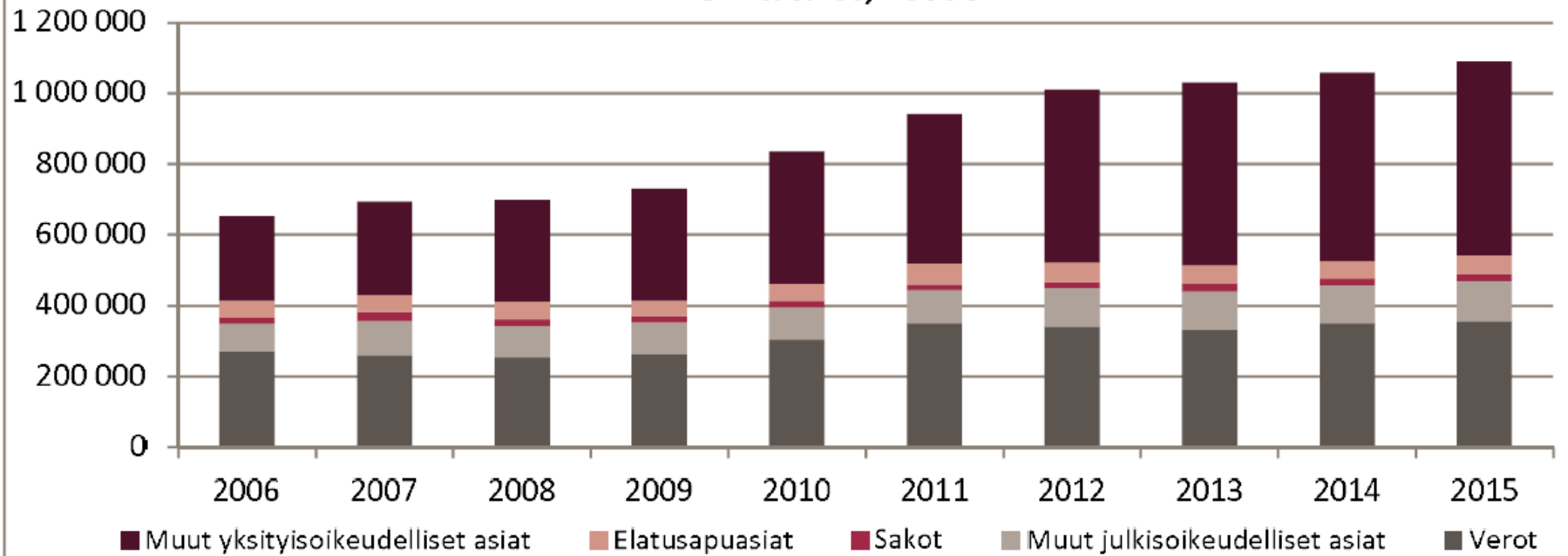
Perittäväksi saapuneet, käsitellyt ja vuoden lopussa perittävänä olleet rahasaatavat (1000€)

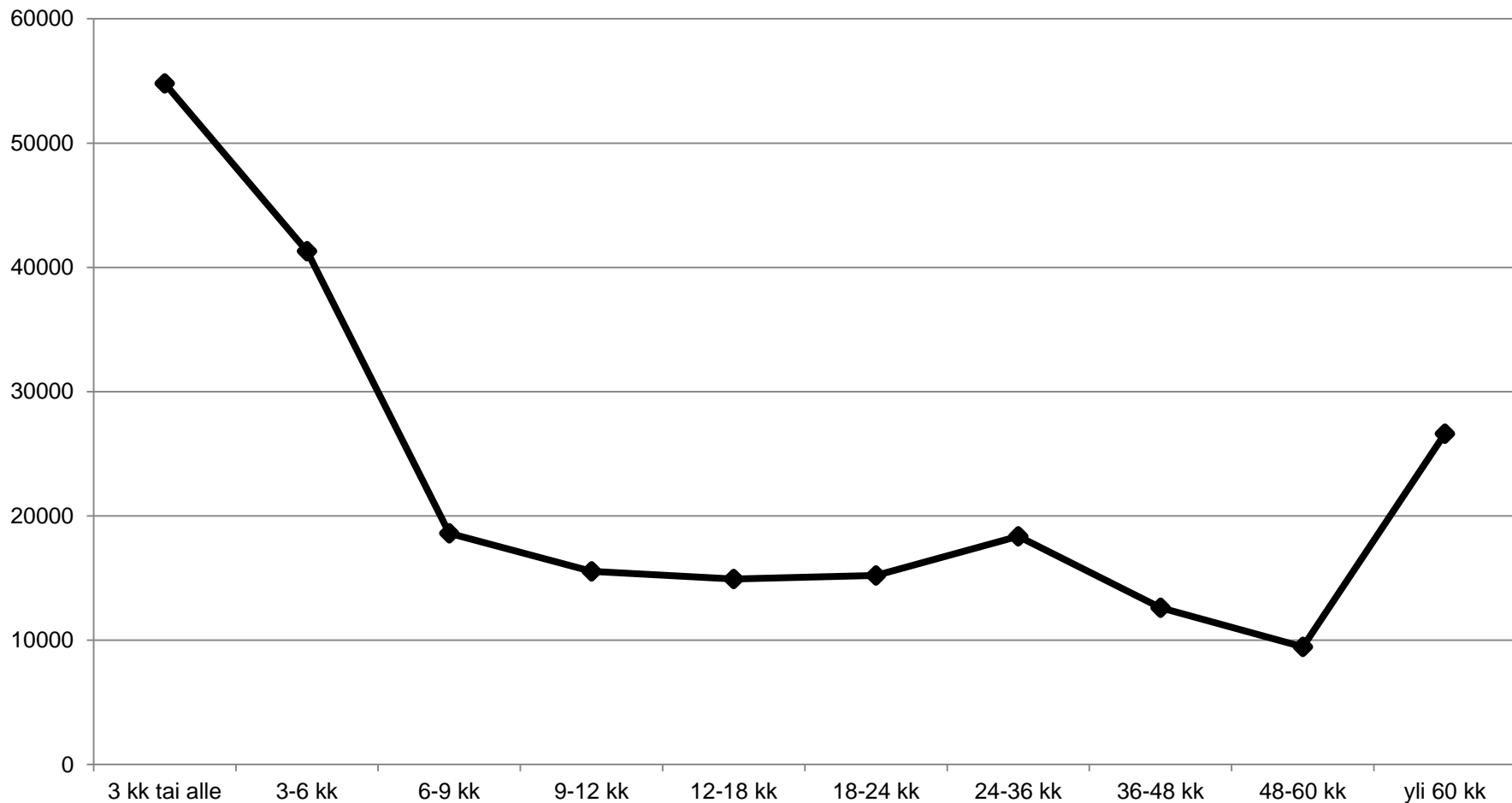
Perittäväksi saapuneet rahasaatavat (1000€), asialajeittain

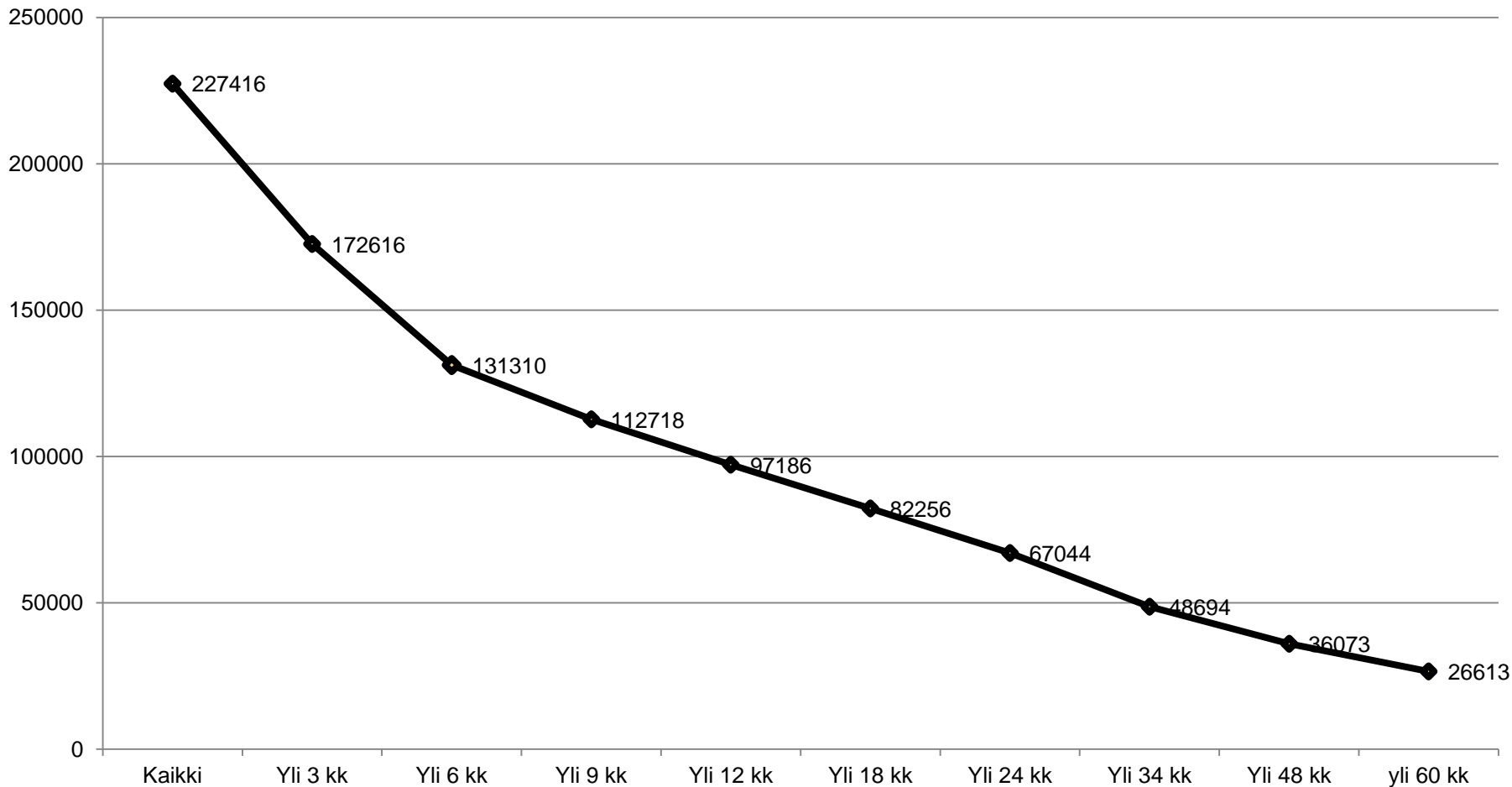
Perintätulos, 1000€

Vireillä olevat velalliset vireillä olon keston mukaan vuoden 2015 lopussa

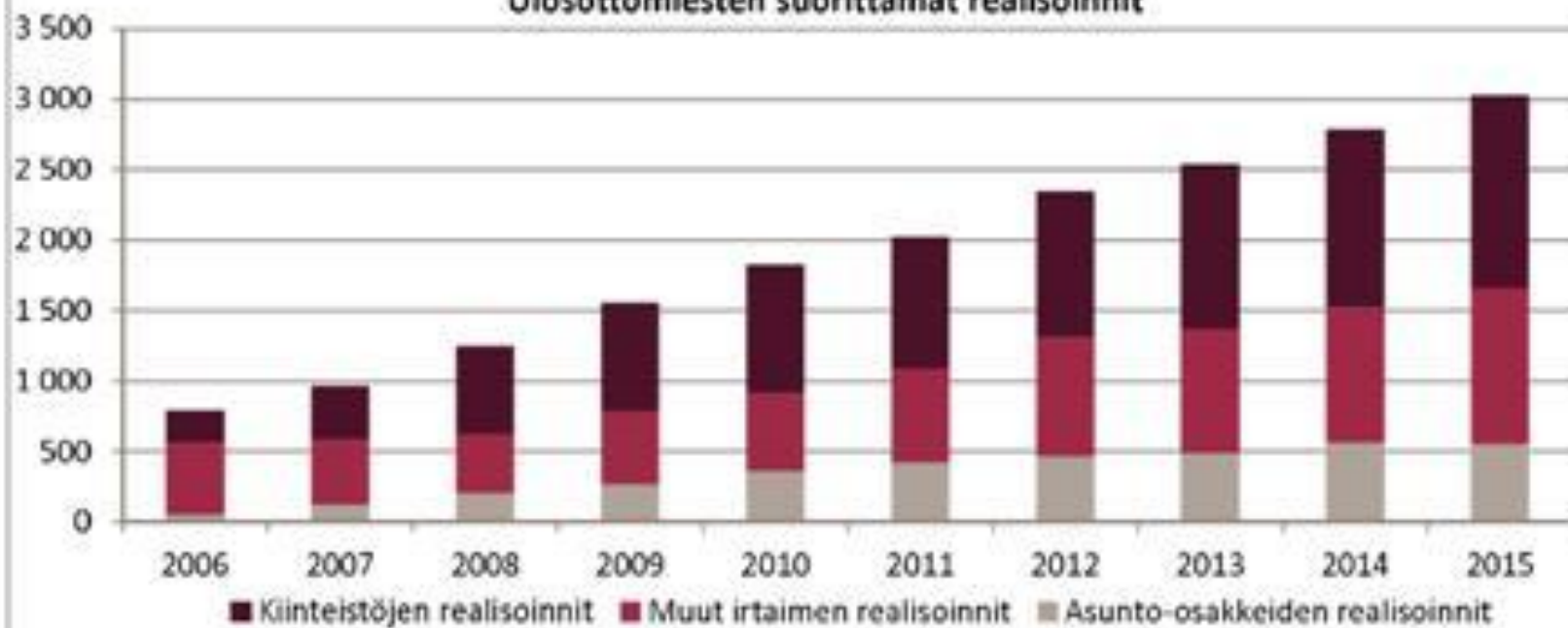

Vireillä olevat velalliset vireillä olon keston mukaan vuoden 2015 lopussa

Ammattiryhmä, henkilöitä	2013	2014
1111 Lainsäätäjät	301	
261 Lainopilliset erityisasiantuntijat	8998	
2611 Asianajajat	4884	
2612 Tuomioistuineläimiehet	1559	
2619 Muut lainopilliset erityisasiantuntijat	2555	
3342 Asianajosihteerit	1086	
3411 Lainopilliset avustajat ja järjestöalan asiantuntijat	5403	
34111 Oikeudenkäyntiasiamiehet ja ulosottomiehet	2336	
34112 Asiamiehet, toimitsijat ym. järjestöalan asiantuntijat	2809	
34113 Kuluttajaneuvojat ym.	258	
	15788	
Työvoimakustannus noin 50 000* euroa/henkilö, milj. euroa	789	817
Arvio tuotoksesta perushintaan, milj. euroa	1412	1463
Arvio arvonlisäyksestä perushintaan, milj. euroa	999	1034

Ulosottomiesten suorittamat realisoinnit

U-PALKKATAULUKKO

Ulosottomiehet

Tehtäväkohtainen palkanosa, euroa 1.2.2016 lukien

Vaativuustaso	Tehtäväkohtainen palkka (peruspalkka) €/kk
U 1	4 670,67
U 2	4 987,11
U 3	5 399,90
U 4	5 673,84
U 5	6 006,38
U 6	6 679,77
U 7	6 928,47

Henkilökohtainen palkanosa

Pisteet yhteensä	Suoritus-taso	Suoritusosa % tehtäväkohtaisesta palkasta
0 - 4,9	1	0
5 - 5,9	2	5,0
6 - 6,9	3	7,2
7 - 7,9	4	9,4
8 - 8,9	5	11,6
9 - 9,9	6	13,8
10 - 10,9	7	16,0
11 - 11,9	8	18,2
12 - 12,9	9	20,4
13 - 13,9	10	22,6
14 - 14,9	11	24,8
15 - 15,9	12	27,0
16 - 16,9	13	29,2
17 - 17,9	14	31,4
18 - 18,9	15	33,6
19 - 19,9	16	35,8
20	17	38,0

Kokemusosa

8 vuoden työkokemus 5 % tehtäväkohtaisesta peruspalkasta
 15 vuoden työkokemus 10 % tehtäväkohtaisesta peruspalkasta
 25 vuoden työkokemus 15 % tehtäväkohtaisesta palkanosasta